

Valsts akciju sabiedrība
„Latvijas dzelzceļš”

Neauditēts
2022.gada pārskats

SATURS

VADĪBAS ZIŅOJUMS	3
FINANŠU PĀRSKATS	14
APVIENOTO IENĀKUMU PĀRSKATS	14
PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI	15
PAŠU KAPITĀLA IZMAIŅU PĀRSKATS	17
NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS	18
FINANŠU PĀRSKATA PIELIKUMS	20

VADĪBAS ZIŅOJUMS

PAR VALSTS AKCIJU SABIEDRĪBAS "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" SAIMNIECISKO DARBĪBU 2022. GADĀ

1. VALSTS AKCIJU SABIEDRĪBAS "LATVIJAS DZELZCEĻŠ" RAKSTUROJUMS

Valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš" (turpmāk tekstā – *Latvijas dzelzceļš* vai *Sabiedrība*) ir viens no lielākajiem uzņēmumiem Latvijā, kas ar savu saimniecisko darbību dod nozīmīgu ieguldījumu valsts tautsaimniecībā, nodrošinot dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu pasažieru un kravu pārvadājumiem.

Sabiedrības galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs. *Latvijas dzelzceļa* kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja īpašumā uz 31.12.2022. ir sliežu ceļu tīkls ar izvērsto garumu 3 180 km, ieskaitot ar tiem tehnoloģiski saistītos staciju ceļus un pievedceļus, kā arī citi infrastruktūras objekti.

Sabiedrība ir "Latvijas dzelzceļš" koncerna (turpmāk tekstā – *Koncerns*) valdošais uzņēmums. *Koncerns* sastāv no valdošā uzņēmuma un sešām atkarīgajām sabiedrībām (līdz 30.12.2022. - septiņām atkarīgajām sabiedrībām (sešās sabiedrībās valdošajam uzņēmumam bija tieša izšķiroša ietekme, bet vienā – netieša izšķiroša ietekme)), kas visas kopā nodrošina klientus ar daudzpusīgiem dzelzceļa nozares pakalpojumiem.

Latvijas dzelzceļš sniedz Dzelzceļa likuma 12.¹ panta pirmajā daļā minēto publiskās lietošanas dzelzceļa minimālā piekļuves pakalpojumu kompleksa un piekļuves publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno dzelzceļa infrastruktūru ar apkalpes vietām, pakalpojumu, kravas vagonu šķirošanas un komplektēšanas, vagonu tehniskās apkopes un apskates pakalpojumus, elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumus, nomas pakalpojumus, informācijas tehnoloģiju pakalpojumus, elektronisko sakaru pakalpojumus, kā arī citus pakalpojumus.

SIA "LDZ CARGO" veic vietējos un starptautiskos dzelzceļa kravu pārvadājumus, nodrošina vilces pakalpojumus, sniedz kravas vagonu izmantošanas pakalpojumus.

SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" veic dzelzceļa ritošā sastāva tehnisko apkopi un remontu, lokomotīvu ekipēšanu un modernizāciju, sniedz lokomotīvu, kā arī sliežu ceļu mašīnu un mehānismu nomas pakalpojumus.

SIA "LDZ Loģistika" sniedz kravu intermodālus ekspedīcijas un loģistikas pakalpojumus, kā arī nodarbojas ar jaunu kravu plūsmu piesaisti un organizē dzelzceļa kravu pārvadājumus starp Eiropas un Āzijas valstīm.

SIA "LDZ apsardze" sniedz dažādu objektu, t.sk. nekustamo īpašumu, dzelzceļa kritiskās infrastruktūras un kravu fiziskās un tehniskās apsardzes pakalpojumus, kā arī veic apsardzes, ugunsdrošības un video novērošanas sistēmu projektēšanu, montēšanu un apkopi. Pakalpojumi tiek sniegti gan juridiskām personām, t.sk., *Koncerna* sabiedrībām, gan privātpersonām.

SIA "LDZ infrastruktūra" līdz 2022. gada 14.oktobrim sniedza sliežu ceļu mašīnu un mehānismu nomas pakalpojumus. Atbilstoši 2022. gada 12. janvāra Ministru kabineta rīkojumam Nr. 13 "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" izšķirošās ietekmes un līdzdalības izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "LDZ infrastruktūra" un valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" netiešas izšķirošas ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "LDZ ritošā sastāva serviss" līdzdalības un tiešas izšķirošas ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"", 2022. gadā ir uzsākts sabiedrības likvidācijas process, kuru plānots pabeigt 2023. gada sākumā.

AS "LatRailNet" ir dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicēja. Šī sabiedrība pieņem lēmumus par dzelzceļa infrastruktūras jaudas sadali, vilcienu ceļu iedalīšanu, piekļuves maksas aprēķināšanas sistēmu, maksas noteikšanu, novērtēšanu un iekasēšanu, kā arī sadarbojas ar citiem būtisko funkciju veicējiem starptautisko savienojumu jautājumos.

Līdz 30.12.2022. SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" piederēja meitas sabiedrība SIA "Rīgas Vagonbūves uzņēmums "Baltija"". Atbilstoši 2022. gada 12. janvāra Ministru kabineta rīkojumam Nr. 13

"Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" izšķirošās ietekmes un līdzdalības izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "LDZ infrastruktūra" un valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" netiešās izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "LDZ ritošā sastāva serviss" līdzdalības un tiešās izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" reorganizācijas rezultātā tā ir pievienota SIA "LDZ ritošā sastāva serviss". 30.12.2022. ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra lēmumu komercreģistrā reģistrēts ieraksts par sabiedrības reorganizāciju – apvienošanu, pievienojot to SIA "LDZ ritošā sastāva serviss".

Lai pilnveidotu labas korporatīvās pārvaldības praksi un attīstītu izpratni par sociālo atbildību *Koncernā*, kā arī nostiprinātu ilgtspējīgu un vienlaikus inovatīvu domāšanu tradīcijām bagātajā dzelzceļa nozarē, kopš 2016. gada *Latvijas dzelzceļš* gatavo ilgtspējas pārskatu pēc starptautiski atzītajām Global Reporting Initiative (GRI) vadlīnijām (tagad – GRI standarta). Tāpat *Koncerna* sabiedrības to snieguma ilgtspējas jomā novērtēšanai ik gadu piedalās Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūta organizētajā ilgtspējas indeksa novērtējumā. Novērtējot *Koncerna* sabiedrību sniegumu ilgtspējīgas attīstības un labas pārvaldības jomā, 2022. gada jūnijā ilgtspējas indeksa eksperti piešķir *Latvijas dzelzceļam* zelta kategorijas vērtējumu, bet tā atkarīgajām sabiedrībām šādus vērtējumus: SIA "LDZ CARGO" – ilgtspējas indeksa platīna kategoriju, SIA "LDZ ritošā sastāva serviss" – zelta kategoriju, bet SIA "LDZ apsardze" un SIA "LDZ Loģistika" – sudraba kategoriju.

Kopš 2012. gada *Sabiedrība* ir iekļauta Finanšu ministrijas Padziļinātās sadarbības programmā, kuras mērķis ir veicināt nodokļu maksātāju un nodokļu administrācijas ciešāku un efektīvāku sadarbību un mazināt administratīvo slogu. *Latvijas dzelzceļš* kā Padziļinātās sadarbības programmas zelta līmeņa dalībnieks saņem tiesību aktos noteiktos atvieglojumus un priekšrocības.

2022. gadā vidējais darbinieku skaits ir 4 037 darbinieki, salīdzinājumā ar 2021. gadu tas ir samazinājies par 489 darbiniekiem. Darbinieku skaits ir samazinājies *Sabiedrības* 2022. gadā mērķtiecīgi īstenoto pasākumu darbinieku skaita un izmaksu optimizācijai rezultātā, veicot funkciju pārskatīšanu un organizatoriskās struktūras izmaiņas.

2022. gadā *Koncerna* vidējais darbinieku skaits ir 6 482 darbinieki, salīdzinājumā ar 2021. gadu tas ir samazinājies par 669 darbiniekiem.

2. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTI

Būtisks *Latvijas dzelzceļa* darbības rādītājs ir vilcienu nobraukto km skaits, kas ir pamatā infrastruktūras lietošanas maksas aprēķinam un nosaka infrastruktūras nolietojumu.

2022. gadā kopējais vilcienu-km skaits (10 752 tūkst. vilcienu-km, ieskaitot tehnoloģiskos vilcienu-km, bet bez *Latvijas dzelzceļa* pašu vajadzībām veiktajiem vilcienu-km) salīdzinājumā ar 2021. gadu ir palielinājies par 0,7 %, no tiem pasažieru pārvadājumos par 4,1 %, savukārt vilcienu-km skaitu kravu pārvadājumos ir samazinājies par 3,8 %. Pa *Latvijas dzelzceļa* publiskās lietošanas infrastruktūru 2022. gadā kravu pārvadājumos nobraukti 4 463 tūkst. vilcienu-km, pasažieru pārvadājumos nobraukti 6 283 tūkst. vilcienu-km (t.sk. SIA "Gulbenes-Alūksnes bānītis" – 48,1 tūkst. vilcienu-km).

Kravu pārvadājumu apjoms 2022. gadā ir 21 588 tūkst. tonnas, kas ir par 375 tūkst. tonnām jeb 1,7% mazāk nekā 2021. gadā, kad tika pārvadātas 21 963 tūkst. tonnas.

Lielākais īpatsvars kravu pārvadājumos ir importa pārvadājumiem, kas veido 65,2% no kopējiem pārvadājumiem. To apjoms 2022. gadā ir 14 072 tūkst. tonnu, salīdzinājumā ar pagājušo gadu tas ir palielinājies par 4,4%.

2022. gadā būtiskāko pārvadājumu daļu veido akmeņogļu pārvadājumi (22,2%), naftas un naftas produktu pārvadājumi (20,2%) un graudi, graudu pārstrādes produkti, sēklas un augļi (20,0%). Minerālmēslu pārvadājumu īpatsvars kopējā pārvadājumu apjomā ir 4,1%, koksnes un tās izstrādājumu īpatsvars ir 4,5%. Kravu kategorijā "Pārējās kravas" raksturīgākās kravas ir rūdas, kas 2022. gadā pārvadātas 1 979 tūkst. t, ķīmiskās kravas, kas 2022. gadā pārvadātas 716 tūkst. t un minerālvielas, kas 2022. gadā pārvadātas 652 tūkst. t.

Platsliežu dzelzceļa līnijās 2022. gadā pārvadāti 15 694 tūkst. pasažieri, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu to skaits ir palielinājies par 40,2 %.

2022. gadā *Latvijas dzelzceļš* turpināja darbu pie iepriekšējos gados izvirzītajām prioritātēm – darbības efektivitātes veicināšanas, pārskatot biznesa, organizatoriskos un tehnoloģiskos procesus, lai palielinātu *Koncerna* saimnieciskās darbības efektivitāti un samazinātu izmaksas, kā arī *Koncerna* konkurētspējīgas un ilgtspējīgas darbības nākotnē nodrošināšanas.

Sabiedrībā 2022. gadā ir veikta iekšējo procesu pārskatīšana, tehnoloģisko procesu maiņa ar mērķi panākt izmaksu samazināšanu un efektivitātes paaugstināšanu, kā arī *Sabiedrība* nodrošina Satiksmes ministrijas 09.12.2022. noteikumu Nr. 01-02/60 "Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvara īstenošanas uzraudzības kārtība" izpildi (līdz 05.10.2020. noteikumi Nr.01-02/16 "Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvara īstenošanas uzraudzības kārtība").

Saimniecisko darbību kopš 2020. gada sākuma ievērojami ir traucējusi koronavīrusa COVID-19 izraisītā krīze, kā arī kopš 2022. gada marta - ārējie faktori, kas saistīti ar ģeopolitiskās situācijas izmaiņām un noteiktajām starptautiskajām ekonomiskajām sankcijām pret Krieviju un Baltkrieviju karadarbības Ukrainā rezultātā.

2022. gadā neto apgrozījums ir 153 158 tūkst. EUR, kas ir par 4 552 tūkst. EUR (2,9 %) mazāk kā 2021. gadā. 2022. gadā, pamatojoties uz Daudzgaļu līgumā noteiktajām saistībām un pienākumiem, uz ieņēmumiem attiecināts finanšu līdzsvara maksājums 24 359 tūkst. EUR apmērā no valsts budžeta, bet 2021. gadā uz ieņēmumiem tika attiecināts finanšu līdzsvara maksājums 30 664 tūkst. EUR apmērā. Ņemot vērā uz ieņēmumiem attiecinātos finanšu līdzsvara maksājumus šajos periodos no valsts budžeta, neto apgrozījums 2022. gadā salīdzinājumā ar pagājušo gadu faktiski ir pieaudzis par 1 753 tūkst. EUR (1,4 %).

2022. gada saimnieciskās darbības rezultāts ir 0. *Latvijas dzelzceļš* valsts normatīvajos aktos noteiktos valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvara nodrošināšanai nepieciešamos līdzekļus 24 358 998 EUR apmērā ir atzinis 2022. gada ieņēmumos, vadoties pēc Starptautisko finanšu pārskatu standartu vadlīnijām, un pieprasījis segt pēc *Sabiedrības* gada pārskata apstiprināšanas.

Atbilstoši Satiksmes ministrijas 03.02.2022. rīkojumam Nr.01-03/25 "Par dotāciju VAS "Latvijas dzelzceļš" minimālā piekļuves pakalpojumu kompleksa izmaksu kompensēšanai un apkalpes vietu uzturēšanai 2022. gadā" un Satiksmes ministrijas 01.12.2022. rīkojumam Nr.01-03/170 "Par dotāciju VAS "Latvijas dzelzceļš" par valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu dzelzceļa pasažieru pārvadājumiem 2022. gadā" *Latvijas dzelzceļam* piešķirts un ieskaitīts valsts budžeta finansējums (dotācija) 30 324 873 EUR: 30 113 757 EUR apmērā pasažieru pārvadājumu segmenta finanšu līdzsvara nodrošināšanai publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam un 211 116 EUR par neizmantoto apkalpes vietu uzturēšanu.

Saskaņā ar Satiksmes ministrijas 31.05.2022. rīkojumu Nr. 01-03/76 "Par daļēju maksājumu VAS "Latvijas dzelzceļš" finanšu līdzsvara nodrošināšanai par 2020. gadu" piešķirts finanšu līdzsvars 3 000 000 EUR un saskaņā ar Satiksmes ministrijas 20.12.2022. rīkojumu Nr. 01-03/189 "Par maksājumu VAS "Latvijas dzelzceļš" finanšu līdzsvara nodrošināšanai par 2020. gadu" piešķirts finanšu līdzsvars 6 503 295 EUR, kopā 2022. gadā ir piešķirti un ieskaitīti 9 503 295 EUR finanšu līdzsvara nodrošināšanai par 2020. gadu.

Saskaņā ar Satiksmes ministrijas 28.12.2022. rīkojumu Nr. 01-03/196 "Par maksājumu VAS "Latvijas dzelzceļš" finanšu līdzsvara nodrošināšanai par 2021. gadu" 2022. gadā kopā ir piešķirti un ieskaitīti 30 664 125 EUR finanšu līdzsvara nodrošināšanai par 2021. gadu.

2022. gadā *Sabiedrības* apgrozāmie līdzekļi pārsniedz tās īstermiņa saistības par 10 400 tūkst. EUR. Kopējās likviditātes rādītājs ir 1,1. Īstermiņa saistībās ir iekļauti nākamo periodu ieņēmumi 19 360 tūkst. EUR, kas saistīti ar ES projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā. Īstermiņa saistībās neiekļaujot nākamo periodu ieņēmumus, kas saistīti ar ES projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā, likviditātes rādītājs sasniedz 1,4. 2022. gada 31. decembrī un 2023. gada sākumā nevienam ilgtermiņa aizņēmumam nav bijušas rādītāju neizpildes.

Saistību īpatsvars bilancē (kopējās saistības pret bilances kopsummu) koeficients uz 31.12.2022. ir 0,55. Saistību apjoma vērtēšanā galvenais kritērijs ir finansiālā riska līmenis. Risku ietekmē aktīvu finansēšanas avoti un veidi: pieaugot aizņemtā kapitāla īpatsvaram bilances pasīvā, pieaug finanšu riska līmenis. Kreditoru saistībās ir iekļauti nākamo periodu ieņēmumi, kas saistīti ar ES projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem dzelzceļa publiskajā infrastruktūrā. Izslēdzot no kreditoriem ar ES projektu un valsts budžeta līdzekļu ieguldījumiem saistītos nākamo periodu ieņēmumus, saistību īpatsvars bilancē ir 0,19. Izvērtējot finanšu rādītājus, jāņem vērā, ka no Eiropas Kopienas fondiem un valsts saņemto līdzfinansējumu ES investīciju projektiem norāda bilances pasīvā "Nākamo periodu ieņēmumos" un noraksta atbilstoši izveidoto objektu kārtējā gada nolietojuma norakstījumu summu daļām, kuras attiecas uz saņemto finansiālo atbalstu peļņas vai zaudējumu aprēķinā "Pārējos ieņēmumos", bet objektu nolietojumu iekļauj postenī "Nolietojums, amortizācijas un vērtības samazinājums".

Neskatoties uz kravu pārvadājumu apjomu samazināšanos, *Sabiedrība* turpināja nodrošināt infrastruktūras un pakalpojumu sniegšanas kvalitāti un atbilstošu drošības līmeni, un kopējais *Latvijas dzelzceļa* kapitālieguldījumu apjoms 2022. gadā ir 19 020 tūkst. EUR, no tiem:

- atjaunošanā ieguldīti 12 139 tūkst. EUR, no tiem
 - kapitālajā remontā 9 997 tūkst. EUR,
 - esošo IT sistēmu atjaunošanā 1 419 tūkst. EUR,
 - pārskata periodā iegādātas tehnoloģiskās iekārtas sliežu ceļu remontam un uzturēšanai, kā arī iekārtas turpmākai informācijas sistēmu un sakaru līdzekļu attīstībai un nemateriālie aktīvi kopumā 723 tūkst. EUR apmērā;
- infrastruktūras attīstībā ieguldīti 6 881 tūkst. EUR, no tiem
 - inovatīvo tehnoloģiju ieviešanā 1 409 tūkst. EUR,
 - pārējā attīstībā 5 472 tūkst. EUR.

Nepabeigtajā celtniecībā iekļauti investīciju projektiem iegādātie materiāli 186 tūkst. EUR apmērā.

3. MĒRĶI UN TURPMĀKĀ ATTĪSTĪBA

Latvijas dzelzceļa stratēģija un rīcības plāns akceptēts ar 05.07.2021. *Latvijas dzelzceļa* valdes lēmumu Nr.VL-34/240 un apstiprināts ar *Latvijas dzelzceļa* padomes 14.07.2021. lēmumu Nr.PA1.2./8-6.

Ar Ministru kabineta 06.06.2021. rīkojumu Nr.421 *Latvijas dzelzceļa* vispārējais stratēģiskais mērķis ir apstiprināts sekojošā redakcijā - Nodrošināt efektīvu, drošu un ilgtspējīgu dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu, piedāvājot arī konkurētspējīgus loģistikas, dzelzceļa ritošā sastāva remonta un apkopes, stratēģiski svarīgu objektu apsardzes pakalpojumus, sekmējot videi draudzīgu dzelzceļa pārvadājumu attīstību.

2021. gadā izstrādāta un ar 2021. gada 1.marta valdes lēmumu Nr. VL-9/95 apstiprināta un 18.03.2021. padomes lēmumu Nr. PA 1.2.13-13 zināšanai pieņemta "VAS "Latvijas dzelzceļš" koncepcija infrastruktūras attīstībai 2021 – 2035", kas ietver patreizējo infrastruktūras un ar to saistīto *Sabiedrības* darbības aspektu aprakstu un ieskicē *Latvijas dzelzceļa* stratēģiskās attīstības vīziju un tās būtiskākos virzienus, kas tieši atainojas izstrādātajā *Latvijas dzelzceļa* vidēja termiņa darbības stratēģijā, uz infrastruktūras attīstību un modernizāciju vērstajos projektos u.c. dokumentos.

Domājot par *Latvijas dzelzceļa* attīstību un konkurētspēju nākotnē, līdz ar regulāriem kapitālieguldījumiem infrastruktūras kvalitātes un drošības līmeņa uzturēšanā finansiālo iespēju robežās turpinās darbs pie uzsāktā Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta "Rīgas dzelzceļa mezgla posma Sarkandaugava-Mangaļi-Ziemeļblāzma modernizācija" īstenošanas, par kura būvniecību 2019. gadā tika noslēgts līgums. Projekta ietvaros paredzēts paaugstināt caurvedes spēju, izbūvējot otros sliežu ceļus posmā Mangaļi – Ziemeļblāzma, modernizēt signalizācijas sistēmu atbilstoši mūsdienu tehnoloģijām, kā arī paaugstināt drošību, izbūvējot divlīmeņu šķērsojumus gājējiem. 2021. gadā projekta ietvaros pabeigti projektēšanas darbi un uzsākti būvdarbi. 2022. gadā turpinājās būvdarbi. Projekts tiks pabeigts 2023. gadā.

2021. gadā uzsākta Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta "Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija" īstenošana, kura ietvaros 48 stacijās un pieturas punktos paredzēts izbūvēt paaugstinātās pasažieru platformas, veicinot pasažieru un vilcienu kustības drošību, pasažieru apkalpošanas kvalitāti un ērtības, kā arī samazinot ietekmi uz vidi. 2021. gadā tika noslēgti līgumi par būvdarbu veikšanu. 2022. gadā tika noslēgts līgums par būvuzraudzību. Projekta ietvaros notika projektēšanas darbi, kā arī uzsākti būvdarbi Rīga – Jelgava līnijā. Projekta ietvaros 2022.gadā noslēgts līgums "Vienotās informatīvās apziņošanas un videonovērošanas sistēmu ieviešana" un "Mikroprocesoru centralizācijas sistēmu modifikācija projekta "Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija" ietvaros", izsludināts iepirkums "Digitālo informatīvo displeju piegāde, uzstādīšana, un integrācija".

2022. gada vidū uzsākta vēl divu ES fondu līdzfinansēto projektu īstenošana.

Projekts "Nožogojumu un gājēju pāreju ierīkošana dzelzceļa infrastruktūras objektos", kura ietvaros paredzēta drošības žogu un pāreju būvniecība bīstamākajās vietās, kur ir lielāka dzelzceļa satiksmes intensitāte un gājēju plūsma, kā arī augstāks negadījumu risks, ir noslēgti līgumi par būvdarbiem un būvuzraudzību. 2022. gadā uzsākti projektēšanas darbi. Projekta ietvaros darbus plānots veikt dzelzceļa iecirkņos: Zaslauks – Lāčupe, Brasa – Sarkandaugava – Mangaļi – Ziemeļblāzma, Čiekurkalns – Jugla, Torņakalns – Tīraine, Šķirotavas stacija;

Projekts “Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija vilcienu kustības ātruma paaugstināšanai”, kura ietvaros paredzēts palielināt vilcienu kustības ātrumu līdz 140 km/h, veicot modernizācijas darbus Rīga – Aizkraukle un Rīga – Jelgava līnijās, paaugstinot satiksmes drošības līmeni uz dzelzceļa pārbrauktuvēm, kā arī likvidējot vilcienu kustības ātrumu ierobežojošās vietas. 2022. gadā noslēgti līgumi par būvniecību un būvuzraudzību. Uzsākti projektēšanas darbi.

Aktīvs darbs noris arī pie projekta “Sadarbībspējīgas dzelzceļa sistēmas izveide Baltijas valstīs” īstenošanas sadarbībā ar Igaunijas uzņēmumu AS Eesti Raudtee. Projekts tiek īstenots ar Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta līdzfinansējumu. Projekta mērķis ir nodrošināt minimālo obligāto informācijas apjomu un apmaiņu starp dzelzceļa uzņēmumiem (pārvadātājiem, infrastruktūras pārvaldītājiem, vagonu īpašniekiem). Projekta risinājumi paredz: (i) telemātikas aplikāciju pasažieriem un kravām ieviešanas iespēju analīzi (likumdošana; biznesa modelis; procesi; sistēmas arhitektūra); (ii) kopējas sistēmas koncepcijas izstrādi; (iii) reāllaika dzelzceļa transporta pārvaldības sistēmas prototipa ieviešanu; (iv) tehnisko specifikāciju izstrādi un sistēmu iegādi/ieviešanu.

Paveikti vairāki sagatavošanās darbi pie Rīgas pilsētas / piepilsētas dzelzceļa elektrificētā tīkla modernizācijas projekta sagatavošanas, kuru plānots īstenot Atveseļošanās un noturības instrumenta ietvaros. Projekta ietvaros kopumā paredzēts uzlabot bezemisiju dzelzceļa infrastruktūru Rīgas mezglā un līnijā Rīga - Tukums, kā arī paplašināt elektrificēto zonu Zasulauks – Bolderāja, nomainot un izbūvējot kontakttīklu, tādējādi nodrošinot nākotnē migrāciju uz 25kV elektrifikācijas sistēmu, kas salīdzinājumā ar esošos 3.3 kV sistēmu ir daudz efektīvāka un ilgtspējīgāka. Projekta sagatavošanas stadijā 2022. gada 19. maijā tika saņemts no Valsts vides dienesta Paredzētās darbības ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums, kurā norādīts, ka paredzētai darbībai nav piemērojams ietekmes uz vidi novērtējums. Satiksmes ministrija, noslēdzot līgumu ar Ernst & Young Baltic SIA, pabeigusi darbu pie vienošanas izmaksu un ieguvumu analīzes izstrādes paredzētajām darbībām saistībā ar kontakttīkla modernizāciju un elektrificētās zonas paplašināšanu un ATD paredzēto projektu par bateriju vilcienu iegādi. *Latvijas dzelzceļš* šobrīd izstrādā iepirkumu dokumentāciju. Projektu plānots pabeigt līdz 2026. gada 1. ceturksnim.

Apzinoties turpmāko gadu izaicinājumus kvalificēta darbaspēka piesaistes jomā, *Latvijas dzelzceļš* ne tikai attīsta *Sabiedrības* Mācību centra piedāvātās tālākizglītības iespējas, bet sadarbībā ar Rīgas Tehnisko universitāti ir piedalījies dzelzceļa jomas studiju kursu izvērtēšanā, kā arī studiju virziena novērtēšanas ekspertu grupas darbā. Studiju programmas “Dzelzceļa inženierija” apguve ļaus ne tikai attīstīt tehnoloģisko kapacitāti *Sabiedrībā* un *Koncernā*, bet nākotnē nodrošinās *Koncernu* ar nepieciešamajiem augsti kvalificētiem speciālistiem.

4. PĒTNIECĪBAS DARBI UN ATTĪSTĪBAS PASĀKUMI

2022. gadā *Sabiedrībā* veikti pētniecības un attīstības darbi 1 342 tūkst. EUR apmērā, no tiem iekšējie izdevumi pētniecības un attīstības darbiem ir 1 327 tūkst. EUR, izdevumi par citām iestādēm, uzņēmumiem, organizācijām pasūtītiem pētījumiem – 15 tūkst. EUR. 2021. gadā veikti pētniecības un attīstības darbi 1 621 tūkst. EUR apmērā, no tiem iekšējie izdevumi bija 1 610 tūkst. EUR.

5. NEFINANŠU PAZIŅOJUMS

Latvijas dzelzceļš ir viens no valstī lielākajiem darba devējiem, kura darbības nozare un mērogs rada situāciju, kurā uzņēmums kā tiešā tā arī netiešā veidā ietekmē lielu skaitu iedzīvotāju visā Latvijā. Vispirms, tie ir vidēji 4 037 VAS “Latvijas dzelzceļš” darbinieku, kuri strādā *Sabiedrībā* un, tādējādi, spēj uzturēt savas ģimenes, maksāt nodokļus un sniegt cita veida ieguldījumu tautsaimniecībā. Vēl bez plašā skaita darbinieku *Latvijas dzelzceļa* darbība skar ikvienu iedzīvotāju, kurš izmanto dzelzceļa satiksmi, kā arī tos, kurus dzīvesvieta atrodas dzelzceļa infrastruktūras tuvumā.

Dzelzceļa darbība ir cieši saistīta arī ar vides faktoriem un nozares ietekmi uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Viens no aktuālajiem jautājumiem ir saistīts ar dzelzceļa satiksmes, jo īpaši kravu satiksmes, radīto troksni un tā ietekmi uz tuvumā dzīvojošo cilvēku veselību un labsajūtu. Lai mazinātu trokšņu un vibrāciju radīto ietekmi, ir izstrādāts un tiek īstenots “VAS “Latvijas dzelzceļš” rīcības plāns trokšņa mazināšanai līdz 2023. gadam, kurā ir definēti uzdevumi un mērķi trokšņa mazināšanai dzelzceļa līnijām ar satiksmes intensitāti lielāku par 30 000 vilcieniem gadā.

Latvijas dzelzceļš ir publiskās dzelzceļa infrastruktūras uzturētājs, kura pienākums ir ne vien rūpēties par dzelzceļa kvalitāti, drošību un attīstību, bet arī saglabāt tās dzelzceļa vēstures liecības, kas

stāsta par dzelzceļa nozares vēsturi Latvijā no tās pirmsākumiem. Galvenais dzelzceļa nozares mantojuma glabātājs ir Latvijas dzelzceļa vēstures muzejs.

Latvijas dzelzceļš attiecībās ar darbiniekiem vienmēr ievēro vienlīdzības principus – darba tiesiskajās attiecībās priekšroka netiek dota konkrētas rases, ādas krāsas, dzimuma, vecuma, reliģiskās, politiskās vai citas pārliecības pārstāvim vai atkarībā no personas nacionālās vai sociālās izcelsmes, mantiskā vai ģimenes stāvokļa, seksuālās orientācijas vai citiem apstākļiem. 2022. gada decembrī *Latvijas dzelzceļā* bija nodarbinātas 1 395 sievietes jeb 35,2% no darbinieku kopskaita un 2 570 vīrieši jeb 64,8% no kopskaita. Salīdzinoši lielais *Sabiedrībā* nodarbināto sieviešu skaits nozarē, kas tradicionāli bijusi izteikti vīrišķīga, apliecina, ka *Sabiedrība* nediskriminē darbiniekus pēc to dzimuma, tādējādi mazina stereotipu par dzelzceļu kā vienīgi vīriešiem raksturīgu nozari.

Darbinieki *Latvijas dzelzceļā* netiek diskriminēti arī viņu pārstāvētās tautības dēļ. Lai gan *Sabiedrībā* netiek uzskaitīts konkrēts katrai tautībai piederošo darbinieku skaits, tomēr *Sabiedrībā* strādā dažādu tautību pārstāvji. Kopā ar latviešu tautības darbiniekiem *Sabiedrībā* ir nodarbināti arī krievu, baltkrievu, poļu, ukraiņu, lietuviešu un citu tautību pārstāvji.

“Latvijas dzelzceļš” koncernā spēkā ir Personāla vadības un atalgojuma politika, kas ir saistoša arī *Koncerna* valdošajam uzņēmumam - VAS “Latvijas dzelzceļš”. Politika ir izstrādāta ar mērķi noteikt vienotas personāla vadības, attīstības un atalgojuma vadlīnijas, nostādnes, pamatprincipus, galvenās atbildības un darbības jomas *Koncernā*. Atalgojuma politikas pamatuzdevums ir sekmēt darbinieku motivāciju sasniegt stratēģiskos mērķus, kā arī veicināt ikviena darbinieka iesaistīšanos darba izpildes kvalitātes uzlabošanā. Vienlaikus politikas mērķis ir nodrošināt darbiniekiem atbilstošu un konkurētspējīgu darba samaksu par viņu darbu un ieguldījumu *Koncerna* mērķu sasniegšanā un veicināt darbinieku kompetenču attīstību. *Koncerna* atalgojuma sistēmas pamatprincipi ir: taisnīgums, caurskatāmība, konkurētspēja un atbilstība finanšu iespējām, mērķtiecība, kā arī atbilstība ārējiem tiesību aktiem.

“Latvijas dzelzceļš” koncerna korporatīvās vērtības, kā arī profesionālās rīcības un ētikas principi, nodrošinot, lai tie tiktu vērsti pret korupciju, interešu konflikta situāciju rašanos, prettiesisku iekšējās informācijas izmantošanu un jebkuru citu nelikumīgu un neētisku rīcību, ir noteikti “Latvijas dzelzceļš” koncerna Ētikas kodeksā.

“Latvijas dzelzceļš” koncerna Ētikas kodekss apkopo *Koncerna* valdošā uzņēmuma VAS “Latvijas dzelzceļš” un atkarīgo sabiedrību ar ierobežotu atbildību komercdarbības labās prakses un darbinieku profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus.

Lai regulētu darbinieku rīcību saskarsmē ar piegādātājiem, sadarbības partneriem, kā arī saistībā ar komandējumu organizēšanu un dāvanu pieņemšanu, kā arī noteiktu darbības, ja radušās aizdomas par iespējami koruptīviem vai krāpšanas gadījumiem, ir spēkā *Koncerna* Krāpšanas novēršanas politika, kura ir cieši saistīta ar valsts normatīvo regulējumu - Ministru kabineta noteikumiem Nr. 630 “Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā” un Trauksmes celšanas likumu.

Latvijas dzelzceļa viens no stratēģiskajiem mērķiem ir samazināt sadursmēs ar vilcienu traumēto un bojā gājušo skaitu. Tādējādi *Koncerna* Satiksmes drošības politika ir viens no uzņēmuma drošības pārvaldības sistēmas pamatelementiem. Politikas mērķis ir noteikt vienotus satiksmes drošības pārvaldības principus un rīcības virzienus, ievērojot satiksmes drošības jomu reglamentējošo normatīvo aktu prasības, lai nepieļautu nepieņemama riska iestāšanos. Līdzās infrastruktūras drošības uzlabojumiem, viena no iespējām ir sabiedrības informēšana un izglītošana par drošu uzvedību dzelzceļa infrastruktūras tuvumā un sliežu šķērsošanu.

Latvijas dzelzceļš ik gadu rīko drošības kampaņas, kuru mērķis ir informēt un izglītēt sabiedrību par drošību dzelzceļa tuvumā. 2022. gadā realizēto Drošības kampaņu bija pamanījuši 71% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Tāpat “Latvijas dzelzceļš” pārstāvji vada drošības stundas skolās un pirmsskolas mācību iestādēs, kur bērni vecumam atbilstošā veidā tiek apmācīti, kā pareizi un droši uzvesties dzelzceļa tuvumā un vilcienā, kā arī uzzina daudz interesanta par dzelzceļu.

VAS "Latvijas dzelzceļš" vidēja termiņa darbības stratēģijā 2021-2025. gadam noteiktie nefinanšu mērķi 2022. gadam ir šādi:

STRATĒĢISKIE VIRZIENI	DARBĪBAS RĀDĪTĀJI	2022.GADA PLĀNS	2022.GADA IZPILDE
Pārvaldība	Dzelzceļa infrastruktūras pamatdarbības izmaksas uz sliežu ceļu km, tūkst. EUR	59,5	58,0
	Galveno sliežu ceļu izvērstais garums, km	2 216,0	2 213,0
	Nopietnu negadījumu skaits uz miljonu vkm, skaits	1,2	1,4
Mobilitāte	Pasažieru vilcienu iecirkņa vidējais ātrums, km/h	55,0	55,4
	Dzelzceļa pasažieru pārvadājumu īpatsvars no kopējā sabiedriskā transporta pārvadājumu apjoma, %	9,0%	9,7%
Komerציālā darbība	LDZ CARGO tirgus daļa Baltijā, %	24,1%	34,0%
	Pārvadātās dzelzceļa kravas, izmantojot LDz infrastruktūras tīklu, milj.t	22,8	21,6
Ilgspēja un cilvēkkapitāls	Ilgspējas indekss, līmenis	Zelts	Zelts
	Darbinieku apmierinātības vērtējums, %*	75,0%	-

*2022. gadā darbinieku apmierinātības vērtējums nav veikts

Nav sasniegti nefinanšu mērķi, kas saistīti ar kravu apjomu izpildi, jo dažādu ekonomisku, ģeopolitisku procesu rezultātā 2022. gadā turpinājās iepriekšējos gados sākušās kravu pārvadājumu samazināšanās tendences. Kravu pārvadājumu apjoma samazināšanos būtiski ietekmēja starptautiskās sankcijas, kas tika piemērotas Krievijas un Baltkrievijas uzņēmumiem, personām un precēm pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā.

Informācija par *Latvijas dzelzceļa* attīstību, darbības rezultātiem un finansiālo stāvokli sniegta iepriekšējos Vadības ziņojuma punktos un gada pārskata pielikumos.

6. INFORMĀCIJA PAR GALVENAJIEM AR KORPORATĪVĀS SOCIĀLĀS ATBILDĪBAS JOMĀM SAISTĪTAJIEM RISKIEM

Satiksmes drošības riski

VAS "Latvijas dzelzceļš" kā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājs atbild par dzelzceļa infrastruktūras kontroles un drošības sistēmu vadību un aktīvi vada riskus, kas saistīti ar dzelzceļa satiksmes drošību. VAS "Latvijas dzelzceļš" izveidotā drošības pārvaldības sistēma ir integrēta pārvaldības un pamatdarbības procesos un ietver dzelzceļa infrastruktūras drošas attīstības, uzturēšanas un ekspluatācijas īpašo prasību ievērošanai nepieciešamās procedūras, iekļaujot arī kustības vadības un signalizācijas sistēmas uzturēšanas un ekspluatācijas procedūras, un personāla kompetenču pārvaldību.

Satiksmes drošības stāvokļa uzraudzībai atbilstoši "Latvijas dzelzceļš" koncerna "Satiksmes drošības politikai" ir ieviesta Satiksmes drošības iekšējās uzraudzības sistēma, kas ir periodisks preventīvo pasākumu komplekss. Galvenie sistēmas instrumenti ir satiksmes drošības stāvokļa monitorings, dzelzceļa infrastruktūras apskates, dažādas pārbaudes, tehniskās revīzijas, dzelzceļa speciālistu tehniskās mācības, satiksmes drošības instruktāžas.

Saskaņā ar "Latvijas dzelzceļš" koncerna risku vadības politiku neatkarīgi no atsevišķu risku vērtējumiem un veiktajiem kontroles pasākumiem, lēmumu pieņemšanā Koncernā par prioritāru risku noteikts satiksmes drošības apdraudējums un prioritāri īstenojami satiksmes drošības risku mazināšanas un kontroles pasākumi.

Vides riski

"Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrības vada riskus, lai nodrošinātu darbības atbilstību ES un nacionālā līmenī pieņemto tiesību aktu prasībām, tajā skaitā, kas attiecas uz klimata kontroli un vidi, un prasību integrēšanu LDz darbībā, kā arī globālo klimata prasību nodrošināšanu. Esošā vides risku pārvaldība ietver ārējā regulējuma pārņemšanu "Latvijas dzelzceļš" koncerna vides un energopārvaldības politikā un no tās izrietošos noteikumus, Vides un energopārvaldības programmā.

- *Koncernā* ir ieviesta sertificēta vides un energopārvaldības sistēma (nepārtraukta nozīmīgo energopatēriņa jomu un ietekmes uz vidi analīze), atbilstoši ISO 50 001:2018 un ISO 14 001:2015 standartu prasībām.
- Regulāri tiek nodrošināts vides monitorings (grunts un gruntsūdens, notekūdeņi un lietus ūdeņi, trokšņa līmenis un piesārņojošo vielu emisijas gaisā), ar naftas produktiem piesārņoto, t.sk., vēsturiski piesārņoto, vietu apsekošana, izpēte, sanācijas pasākumi.
- Ir nodrošinātas periodiskas darbinieku apmācības - zināšanu celšanai un pārbaudei, kā arī darbinieku informēšana par uzņēmuma aktualitātēm vides un energopārvaldības jomā.
- Kopīgi ar citiem valsts dienestiem tiek organizētas Civilās aizsardzības un katastrofas novēršanas mācības.
- *Koncernā* tiek veicināta vidi saudzējoša domāšana darbinieku vidū, tādējādi sniedzot pastarpinātu ieguldījumu vides aizsardzībā, kas neattiecas tikai uz saimniecisko darbību.

Darba vides riski

Koncerna sabiedrību pamatdarbības nodrošināšanai darbs notiek tiešā sliežu ceļu tuvumā, t.i. paaugstinātas bīstamības apstākļos un katram darbiniekam ir stingri jāievēro visas darba aizsardzības prasības, tostarp augstas redzamības aizsargapģērba valkāšana un nepārtraukta modrība pār ritošā sastāva pārvietošanos noteiktajā darba zonā. Risku pārvaldība tiek nodrošināta saskaņā ar "Latvijas dzelzceļš" koncerna Darba aizsardzības politiku. *Koncerna* sabiedrības uztur un pilnveido darba aizsardzības sistēmas, tiek veikts regulārs darba vides risku izvērtējums.

Darba aizsardzības nodrošināšanas procesā prioritāte vērsta uz preventīvām darbībām, lai nepieļautu (novērstu) darbinieku drošībai bīstamus un veselībai kaitīgus darba vides riskus. Praktiski, izstrādājot darba aizsardzības instrukcijas, tiek pielietots "Darba aizsardzības instrukcijas satura un struktūras paraugs" (MK 10.08.2010. noteikumu Nr.749 2. pielikums), kurš sevī ietver drošu darba veikšanas procesu uzsākot darbu, veicot darbu un beidzot darbu, un darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās.

Korupcijas un interešu konflikta riski

"Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrības savā ikdienas darbā ievēro korupcijas un interešu konflikta novēršanas principus. "Latvijas dzelzceļš" koncernā tiek īstenota Krāpšanas novēršanas politika, kas veido iekšējās kontroles vidi, lai nodrošinātu krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu novēršanu, trauksmes celšanas sistēmas darbību un ikdienas rīcības atbilstību tiesību aktiem.

"Latvijas dzelzceļš" koncerna Ētikas kodekss nosaka darbinieku profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus. *Koncerna* sadarbības partneri, parakstot līgumu, apliecina, ka ir iepazinušies ar *Koncerna* mājas lapā www.ldz.lv publicētajiem "Latvijas dzelzceļš" koncerna sadarbības partneru biznesa ētikas pamatprincipiem, atbilst tiem un apņemas arī turpmāk strikti tos ievērot un nodrošināt, ka tos ievēro arī tā darbinieki un ar līguma izpildi saistītie apakšuzņēmēji.

Atbilstības riski

"Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrības vada riskus un veic nepieciešamos pasākumus darbības atbilstības nodrošināšanai. *Koncernā* tiek īstenota vienota tiesiskā nodrošinājuma politika ar mērķi nodrošināt attiecināmo tiesību normu vienveidīgu un pareizu piemērošanu. *Koncerna* sabiedrību pamatdarbība tiek organizēta ņemot vērā ārējo tiesību aktu, tostarp, starptautisko sankciju regulējuma prasības un to izmaiņas. Atbilstības risku pārvaldībai atbilstoši izmaiņām tiek pārskatīti procesi un aktualizētas esošās iekšējās kontroles.

Reputācijas riski

"Latvijas dzelzceļš" koncerna sabiedrības veic pasākumus reputācijas risku novēršanai un mazināšanai gan tīši vai netīši radītu ārēju notikumu rezultātā, gan iekšējās komunikācijas kļūdas vai darbinieku neatbilstošas rīcības dēļ. Riska pārvaldīšanai ikdienas procesos savlaicīgi tiek identificētas potenciālās komunikācijas tēmas un komunikācijas riski, tiek veikts pastāvīgs mediju, publiskās vides un sabiedrības viedokļa monitorings, nodrošināta komunikācija par *Koncerna* darbību, veicināta sabiedrības informētība un izpratne par *Koncerna* darbības virzieniem un tā aktualitātēm.

7. FILIĀLES UN PĀRSTĀVNICĪBAS ĀRVALSTĪS

Kopš 2012. gada *Latvijas dzelzceļam* ir pārstāvniecība Krievijas galvaspilsētā Maskavā.

Kopš 2017. gada *Latvijas dzelzceļam* ir pārstāvniecība Baltkrievijas galvaspilsētā Minskā.

2022. gada nogalē ir iesākts darbs, lai 2023. gada laikā pārtrauktu abu šo pārstāvniecību darbību.

Sabiedrībai nav ārvalstu filiāļu.

8. ĢEOPOLITISKĀ SITUĀCIJA UN TĀS IETEKME UZ SABIEDRĪBAS SPĒJU TURPINĀT DARBĪBU

Ārējie faktori, kas saistīti ar ģeopolitisko situāciju, karu Ukrainā un noteiktajām starptautiskajām ekonomiskajām sankcijām pret Krieviju un Baltkrieviju, kā arī koronavīrusa Covid-19 pandēmijas sekas liecina, ka situācija, kas saistīta ar kravu pārvadājumu apjomiem, nākotnē būtiski neuzlabosies.

Pēc 2022. gada 24. februārī notikušā Krievijas iebrukuma Ukrainā pret Krieviju un Baltkrieviju tiek vērstas plašas ekonomiskās un politiskās sankcijas. Sankcijām bija būtiska ietekme uz *Sabiedrības* darbību, jo bija nepieciešams pārskatīt iekšējos sankciju pārvaldības procesus, kā arī novirzīt papildus resursus sankciju pārbaudēm, veicot gan sadarbības partneru, gan pārvadāto kravu pārbaudes.

Ņemot vērā *Sabiedrības* sadarbību ar Krievijas un Baltkrievijas sadarbības partneriem, kā arī tās darbības specifiku, karadarbība Ukrainā neapšaubāmi atstāja un turpinās atstāt iespaidu uz *Sabiedrības* darbību gan 2023. gadā, gan turpmāk. Līdz šim spēkā esošie ierobežojumi nav radījuši būtiskus tūlītējus zaudējumus *Sabiedrībai*, tomēr ir grūti paredzēt iespējamo papildus sankciju ietekmi uz *Sabiedrības* darbību nākotnē. Ievērojot ar sankcijām saistītos riskus, ir veikti sekojoši pasākumi:

1) Lai mazinātu riskus, kas saistīti ar šobrīd spēkā esošajām sankcijām pret finanšu institūcijām, esam apzinājuši visus *Sabiedrības* klientus un sadarbības partnerus ar norēķinu kontiem sankciju sarakstos iekļautajās finanšu institūcijās, sazinoties ar šiem klientiem un lūdzot mainīt norēķiniem izmantoto banku, pretējā gadījumā pārtraucot sadarbību.

2) Vērtējot riskus, kas saistīti ar būtiski paplašinātiem sektorālo sankciju sarakstiem, *Sabiedrība* pastiprināja kravu pārbaudes procedūras, pastiprināti vērtējot kravu veidus un to atbilstību noteiktajām sektorālajām sankcijām.

3) Visas sankciju sarakstos iekļautās personas ir atspoguļotas *Sabiedrības* uzturētajā informācijas sistēmā (IS) Sankcijas, kas nodrošina visu klientu un sadarbības partneru ikdienas automātisku pārbaudi uz sakrītību ar sankcionēto personu sarakstiem. IS Sankcijas saraksti tiek atjaunoti katru dienu, automātiski sazinoties ar oficiālajām vietnēm, kas uztur ziņas par Latvijas Republikas, Eiropas Savienības, ANO un OFAC sankcijām.

4) 2023. gadā turpinās darbs pie IS Sankcijas pilnveidošanas, kā arī pie sankciju jomas stiprināšanas *Sabiedrībā*, veicot virkni tehnisku uzlabojumu, kā arī izveidojot *Sabiedrības* ietvaros atsevišķu par sankciju pārbaudi atbildīgu Sankciju pārbaudes daļu un pastiprinot informācijas apmaiņu par sankciju pārbaudēm koncerna ietvaros.

Sabiedrības vadība apzinās nenoteiktību, kas saistīta ar turpmāku situācijas attīstību, un arī turpmāk ik dienas sekos līdzi notikumu attīstībai, kā arī to iespējamai ietekmei uz *Sabiedrības* darbību.

Tomēr, neskatoties uz sarežģīto situāciju, *Latvijas dzelzceļa* vadība ir pārliecināta, ka finanšu pārskatu sagatavošanā ir piemērojams darbības turpināšanas princips, kas pamatots ar uzsākto jaunā *Koncerna* biznesa modeļa īstenošanu, krīzes plāna izpildi un organizatorisko un tehnoloģisko procesu pārskatīšanu, kas ir rezultējies un arī turpmāk rezultēsies izmaksu samazināšanā, un nepieciešamā valsts līdzekļu finansējuma saņemšanu par 2022. gadu Daudz gadu līguma "Par VAS "Latvijas dzelzceļš" pārvaldīšanā esošās publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un attīstības plānošanu un finansēšanu", kurš ir noslēgts starp VAS "Latvijas dzelzceļš" un Satiksmes ministriju, ietvaros. Turklāt, 2023. gadā turpināsies darbs pie jaunā *Koncerna* biznesa modeļa un *Sabiedrības* vidēja termiņa darbības stratēģijas līdz 2025. gadam īstenošanas. Norit darbs ar Satiksmes ministriju pie jauna līguma par VAS "Latvijas dzelzceļš" pārvaldīšanā esošās publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un attīstības plānošanu un finansēšanu sagatavošanas, jo līdz šim spēkā esošais Daudz gadu līgums zaudēja spēku 2022. gada 31. decembrī.

Sabiedrības galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa un loģistikas pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs.

2022. gadā nepieciešamais finanšu līdzsvara nodrošināšanas finansējums atzīts ieņēmumu sastāvā saskaņā ar 20. SGS "Valsts atbalsts" minētajiem atzīšanas principiem. Šie principi nosaka valsts dotācijas atzīšanu tajā brīdī, kad pastāv pamatota pārliecība par nosacījumu, kas saistīti ar dotācijas saņemšanu, izpildi. Turklāt dotācijas, kas attiecas uz izmaksu segšanu, ir atzīstamas tajā periodā, kad notikušas izmaksas, pie nosacījuma, ka pastāv pamatota pārliecība par dotācijas saņemšanu nākotnē.

Kritēriji, lai *Sabiedrība* saņemtu finanšu līdzsvara maksājumu, ir Daudzgaļu līgumā paredzēto finanšu līdzsvara nosacījumu neizpilde. Ņemot vērā to, ka 2022. gadā *Sabiedrība* neizpildīja Daudzgaļu līgumā paredzētos finanšu līdzsvara nosacījumus, attiecīgi izpildījās kritēriji Daudzgaļu līgumā paredzēto finanšu līdzsvara maksājumu saņemšanai.

Ar mērķi uzskatāmi parādīt finanšu pārskatā kopējo atzīto finanšu līdzsvara maksājumu *Sabiedrības* peļņas vai zaudējumu aprēķinā tiek uzrādīta papildu kolonna "2022. gada rezultāts pirms finanšu līdzsvara maksājumiem" un kolonna "2021. gada rezultāts pirms finanšu līdzsvara maksājumiem". Šīs informācijas atklāšanu neparedz Starptautisko finanšu pārskatu standartu (SFPS) prasības, un tā sniegta kā papildu rādītājs, ar mērķi izpildīt Daudzgaļu līguma prasības par informācijas atklāšanu finanšu pārskatos attiecībā uz *Sabiedrības* pārskata gada peļņu vai zaudējumiem.

Lai arī pastāv pārliecība par finanšu līdzekļu saņemšanu, pastāv nenoteiktība attiecībā uz *Sabiedrībai* nepieciešamo papildu finanšu līdzekļu saņemšanas laiku. Šī nenoteiktība attiecas gan uz līdzekļiem, lai kompensētu dzelzceļa infrastruktūras uzturēšanas un atjaunošanas izmaksas pilnā apmērā sabiedriskā transporta pakalpojumu nodrošināšanai visa 2023. gada laikā, gan uz līdzekļiem *Latvijas dzelzceļa* finanšu līdzsvara nodrošināšanai.

9. NOTIKUMI PĒC 2022. GADA PĀRSKATA SASTĀDĪŠANAS DATUMA

2023. gada janvārī atbilstoši MK 21.12.2022. rīkojumam Nr. 965 samaksāts nodokļu parāds par atliktajām valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām 11 milj. EUR apmērā, kam 2020. gadā Valsts ieņēmumu dienests piešķīra termiņa pagarinājumu uz trīs gadiem valsts izstrādātā atbalsta mehānisma COVID-19 izraisīto seku kompensācijai ietvaros.

Papildus jānorāda, ka atbilstoši 2022. gada 12. janvāra Ministru kabineta rīkojumam Nr.13 "*Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" izšķirošās ietekmes un līdzdalības izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "LDZ infrastruktūra" un valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" netiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "LDZ ritošā sastāva serviss" līdzdalības un tiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"*", 2023. gada sākumā paredzēts izbeigt VAS "Latvijas dzelzceļš" līdzdalību "LDZ infrastruktūra", to likvidējot.

Izņemot augstāk minēto, nav bijuši notikumi, kam būtu būtiska ietekme uz 2022. gada finanšu pārskatos uzrādīto informāciju.

10. FINANŠU REZULTĀTS

Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi - rezultāts ir 0 sakarā ar to, ka *Latvijas dzelzceļš* ir atzinis valsts finansējumu normatīvajos aktos noteiktā valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvara nodrošināšanai.

11. PAZIŅOJUMS PAR VALDES ATBILDĪBU

Sabiedrības Valde (turpmāk tekstā – *Vadība*) ir atbildīga par *Sabiedrības* finanšu pārskata sagatavošanu.

VAS "Latvijas dzelzceļš" finanšu pārskats no 14. līdz 31. lapai ir sagatavots, pamatojoties uz grāmatvedības ierakstiem un attaisnojuma dokumentiem, un sniedz patiesu un skaidru priekšstatu par *Sabiedrības* finansiālo stāvokli 2022. gada 31. decembrī, tās 2022. gada darbības rezultātiem un naudas plūsmām.

Iepriekš minētais finanšu pārskats ir sagatavots saskaņā ar ES apstiprinātajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem, balstoties uz uzņēmējdarbības turpināšanas principu. *Sabiedrības*

finanšu pārskata sagatavošanas gaitā *Vadības* pieņemtie lēmumi un izdarītie novērtējumi ir bijuši piesardzīgi un pamatoti.

Sabiedrības Vadība ir atbildīga par atbilstošas uzskaites sistēmas nodrošināšanu, *Sabiedrības* aktīvu saglabāšanu, kā arī par krāpšanas un citu *Sabiedrībā* izdarītu pārkāpumu atklāšanu un novēršanu. *Vadība* ir atbildīga par Latvijas Republikas likumdošanas prasību izpildi.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R.Pļavnieks

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

FINANŠU PĀRSKATS

APVIENOTO IENĀKUMU PĀRSKATS

PAR 2022. GADU

(EUR)

	2022. GADA REZULTĀTS PIRMS FINANŠU LĪDZSVARA MAKSĀJUMIEM*	2022	2021. GADA REZULTĀTS PIRMS FINANŠU LĪDZSVARA MAKSĀJUMIEM*	2021
Ieņēmumi	128 799 299	153 158 297	127 046 379	157 710 504
Pārējie ieņēmumi	21 907 521	21 907 521	21 996 547	21 996 547
Pamatdarbības ieņēmumi kopā	150 706 820	175 065 818	149 042 926	179 707 051
Preču, materiālu un pakalpojumu izmaksas	(49 220 893)	(49 220 893)	(39 513 080)	(39 513 080)
Personāla izmaksas	(78 614 069)	(78 614 069)	(87 930 262)	(87 930 262)
Nolietojums, amortizācijas un vērtības samazinājums	(51 088 788)	(51 088 788)	(50 099 213)	(50 099 213)
Pārējās izmaksas	(2 351 073)	(2 351 073)	(864 069)	(864 069)
Pamatdarbības izmaksas kopā	(181 274 823)	(181 274 823)	(178 406 624)	(178 406 624)
Pamatdarbības peļņa/ (zaudējumi)	(30 568 003)	(6 209 005)	(29 363 698)	1 300 427
Ieņēmumi no līdzdalības	4 545 819	4 545 819	145 070	145 070
<i>radniecīgo sabiedrību kapitālā</i>	4 545 819	4 545 819	144 231	144 231
<i>citu sabiedrību kapitālā</i>	-	-	839	839
Ieņēmumi no ieguldījumu vērtības samazinājuma korekcijas	3 087 425	3 087 425	-	-
Finanšu ieņēmumi	372 852	372 852	423 434	423 434
Finanšu izmaksas	(1 797 091)	(1 797 091)	(1 868 931)	(1 868 931)
Peļņa / (zaudējumi) pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	(24 358 998)	-	(30 664 125)	-
Pārskata gada peļņa/ (zaudējumi)	(24 358 998)	-	(30 664 125)	-
Pārskata gada peļņa/ (zaudējumi) un apvienotie ienākumi, kas attiecināmi uz akcionāru	(24 358 998)	-	(30 664 125)	-

*Skaidrojums par papildus ne-SFPS rādītāju pievienošanu sniegts 2.15. pielikumā.

Pielikumi no 20. līdz 31. lapai ir šī finanšu pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R. Pļavnieks

Valdes locekle

V. Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktors

R. Razums

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI 2022. GADA 31. DECEMBRĪ

AKTĪVI	(EUR)	
	31.12.2022.	31.12.2021.
Ilgtermiņa ieguldījumi		
Pamatlīdzekļi	518 311 358	536 042 565
Tiesības lietot aktīvus	5 189 116	7 497 666
Nemateriālie ieguldījumi	2 674 717	962 588
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	29 782 267	10 491 828
Līdzdalība meitas sabiedrību kapitālā	110 816 648	121 982 718
Aizdevumi radniecīgajām sabiedrībām	17 357 499	23 826 503
Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	73 982	84 108
Ilgtermiņa ieguldījumi kopā	684 205 587	700 887 976
Approzāmie līdzekļi		
Krājumi	3 848 088	4 844 425
Pircēju, pasūtītāju parādi un citi debitori	7 046 165	3 752 736
Aizdevumi radniecīgajām sabiedrībām	4 158 161	5 516 492
Radniecīgo sabiedrību parādi	3 857 869	5 055 985
Uzkrātie ieņēmumi	24 358 998	40 167 420
Nauda un naudas ekvivalenti	59 016 340	36 098 259
Approzāmie līdzekļi kopā	102 285 621	95 435 317
Aktīvi kopā	786 491 208	796 323 293

(turpinājums nākamajā lapā)

PĀRSKATS PAR FINANŠU STĀVOKLI 2022. GADA 31. DECEMBRĪ (TURPINĀJUMS)

PASĪVI	31.12.2022.	31.12.2021.
<i>(EUR)</i>		
Pašu kapitāls un saistības		
Pašu kapitāls		
Akciju vai daļu kapitāls (pamatkapitāls)	327 621 636	289 142 391
Rezerves un nesadalītā peļņa	23 613 416	62 092 661
Pašu kapitāls kopā	351 235 052	351 235 052
Saistības		
Ilgtermiņa saistības		
Uzkrājumi	262 650	250 857
Aizņēmumi no kredītiestādēm	66 309 363	90 556 751
Parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem	1 356 010	930 116
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	6 824 314	19 437 751
Nomas saistības	3 173 540	5 197 208
Nākamo periodu ieņēmumi	265 444 269	250 209 081
Ilgtermiņa saistības kopā	343 370 146	366 581 764
Īstermiņa saistības		
Aizņēmumi no kredītiestādēm	24 247 388	30 058 772
Uzkrājumi	155 986	776 696
Parādi piegādātājiem, darbuņēmējiem un pārējie kreditori	26 258 298	17 265 928
Parādi radniecīgām sabiedrībām	2 596 083	2 684 701
Nodokļi un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	16 798 318	5 849 734
Nomas saistības	2 084 739	2 390 272
Nākamo periodu ieņēmumi	19 745 198	19 480 374
Īstermiņa saistības kopā	91 886 010	78 506 477
Saistības kopā	435 256 156	445 088 241
Pašu kapitāls un saistības kopā	786 491 208	796 323 293

Pielikumi no 20. līdz 31. lapai ir šī finanšu pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R. Pļavnieks

Valdes locekle

V. Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktors

R. Razums

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

PAŠU KAPITĀLA IZMAIŅU PĀRSKATS

	PAMATKAPITĀLS	REZERVES	NESADALĪTĀ PEIŅA	(EUR) PAŠU KAPITĀLS KOPĀ
Par 2021.gadu				
Uz 01.01.2021.	289 142 391	38 479 245	23 613 416	351 235 052
Pārskata gada peļņa/ (zaudējumi)	-	-	-	-
Uz 31.12.2021.	289 142 391	38 479 245	23 613 416	351 235 052
Par 2022.gadu				
Uz 01.01.2022.	289 142 391	38 479 245	23 613 416	351 235 052
Pārskata gada peļņa/ (zaudējumi)	-	-	-	-
Pamatkapitāla palielināšana	38 479 245	(38 479 245)	-	-
Uz 31.12.2022.	327 621 636	-	23 613 416	351 235 052

Pielikumi no 20. līdz 31. lapai ir šī finanšu pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R.Ļavnieks

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktors

R.Razums

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS PAR 2022. GADU (PĒC NETIEŠĀS METODES)

(EUR)

2022

2021

Pamatdarbības naudas plūsma

Peļņa pirms uzņēmumu ienākuma nodokļa	-	-
Korekcijas:		
Pamatlīdzekļu nolietojums un citas vērtības samazinājuma korekcijas	32 900 501	32 124 655
Nemateriālo ieguldījumu amortizācija un citas vērtības samazinājuma korekcijas	503 877	422 414
Peļņa no ārvalstu valūtas kursu svārstībām	(28 278)	(167 377)
Ieņēmumi no līdzdalības radniecīgo sabiedrību pamatkapitālā	(4 545 819)	(145 070)
Ieņēmumi no ieguldījumu vērtības samazinājuma korekcijas, neto	(3 077 299)	-
Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi	(372 852)	(423 434)
Procentu maksājumi un tamlīdzīgas izmaksas	1 797 091	1 868 931
Peļņa pirms apgrozāmo līdzekļu un īstermiņa kreditoru atlikumu izmaiņu ietekmes korekcijām	27 177 221	33 680 119
Korekcijas:		
Nākamo periodu izdevumu un debitoru parādu atlikumu samazinājums/ (pieaugums)	13 587 442	(29 986 754)
Krājumu atlikumu samazinājums	1 136 586	1 591 697
Piegādātājiem, darbuzņēmējiem un pārējiem kreditoriem maksājamo parādu atlikumu pieaugums	3 285 264	7 191 856
Bruto pamatdarbības naudas plūsma	45 186 513	12 476 918
Izdevumi procentu maksājumiem	(1 676 065)	(1 895 422)
Pamatdarbības neto naudas plūsma	43 510 448	10 581 496
Ieguldīšanas darbības naudas plūsma		
Naudas līdzekļi, kas saņemti radniecīgas sabiedrības likvidācijas rezultātā	4 884 491	-
Pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iegāde	(37 442 007)	(15 048 454)
Ieņēmumi no pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu pārdošanas	1 650 840	796 237
Saņemtās subsīdijas vai dotācijas	30 098 034	6 178 653
Ieņēmumi no aizdevumu atmaksas	8 026 408	14 426 025
Saņemtie procenti	301 410	429 518
Saņemtās dividendes	4 545 819	145 070
Ieguldīšanas darbības neto naudas plūsma	12 064 995	6 927 049

(turpinājums nākamajā lapā)

NAUDAS PLŪSMU PĀRSKATS PAR 2022.GADU (TURPINĀJUMS)

	2022	(EUR) 2021
Finansēšanas darbības naudas plūsma		
Saņemtie aizņēmumi	-	10 540 322
Izdevumi aizņēmumu atmaksāšanai	(30 058 772)	(48 753 099)
Izdevumi nomāto pamatlīdzekļu izpirkumam	(2 647 069)	(2 660 638)
Finansēšanas darbības neto naudas plūsma	(32 705 841)	(40 873 415)
Valūtas kursu svārstību rezultāts	48 479	161 398
Naudas un tās ekvivalentu izmaiņas pārskata gadā	22 918 081	(23 203 472)
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada sākumā	36 098 259	59 301 731
Naudas un tās ekvivalentu atlikums pārskata gada beigās	59 016 340	36 098 259

Pielikumi no 20. līdz 31. lapai ir šī finanšu pārskata neatņemama sastāvdaļa.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R.Pļavnieks

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktors

R.Razums

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.

FINANŠU PĀRSKATA PIELIKUMS

1. VISPĀRĪGĀ INFORMĀCIJA PAR SABIEDRĪBU

Sabiedrības nosaukums	LATVIJAS DZELZCEĻŠ
Sabiedrības juridiskais statuss	Valsts akciju sabiedrība
Adrese	Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1547
Vienotais reģistrācijas numurs	40003032065
Reģistrācijas datums Uzņēmumu reģistrā	01.10.1991.
Reģistrācijas datums Komercreģistrā	10.09.2004.
Reģistrācijas vieta	Rīga
Komersanta reģistrācijas apliecības izdošanas datums	10.09.2014.
Pamatdarbības veids (NACE 2. red.)	42.12 Dzelzceļu un metro būvniecība 52.21 Sauszemes transporta palīgdarbības
Akcionārs	Latvijas Republika (100%)
Kapitāla daļu turētājs	Latvijas Republikas Satiksmes ministrija Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1743
Pārraudzības institūcija	Sabiedrības padome
Padome	Jānis LANGE, padomes priekšsēdētājs Andris LIEPIŅŠ, padomes priekšsēdētāja vietnieks Reinis CEPLIS, padomes loceklis Andris MALDUPS, padomes loceklis līdz 13.01.2023. Juris KAĻEŅUKS, padomes loceklis no 02.02.2022. līdz 13.01.2023.
Valde	Rinalds PĻAVNIEKS, valdes loceklis, valdes priekšsēdētājs no 10.02.2023. Vita BALODE-ANDRŪSA, valdes locekle Māris KLEINBERGS, valdes priekšsēdētājs līdz 09.02.2023. Ēriks ŠMUKSTS, valdes loceklis līdz 14.01.2022.
Revidenta nosaukums, adrese un atbildīgais zvērinātais revidents	SIA "PricewaterhouseCoopers" vienotais reģ. Nr. 40003142793 LZRA komercsabiedrības licence Nr. 5 Kr.Valdemāra iela 21-21 Rīga, LV-1010 Latvija Atbildīgā zvērinātā revidente Ilandra Lejiņa Sertifikāts Nr. 168
Pārskata gads	2022. gada 1. janvāris – 2022. gada 31. decembris

2. GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES UN NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPI

Finanšu pārskats atspoguļo *Latvijas dzelzceļa* kā atsevišķa uzņēmuma finanšu stāvokli. *Koncerna* (valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" un tās meitas sabiedrību) finanšu stāvoklis ir atspoguļots konsolidētajā finanšu pārskatā.

Finanšu pārskats aptver laika periodu no 2022. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim. Finanšu pārskatu apstiprina akcionāru sapulce, kuru sasauca *Latvijas dzelzceļa* Valde pēc revidenta atzinuma un padomes ziņojuma saņemšanas.

2.1. GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES UN NOVĒRTĒŠANAS PRINCIPI

Šis finanšu pārskats ir sagatavots saskaņā ar ES apstiprinātajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (SFPS). Ņemot vērā ES apstiprināšanas procedūru, šajā pielikumā ir atspoguļoti arī standarti un interpretācijas, kas nav apstiprināti piemērošanai ES, jo šiem standartiem un interpretācijām var būt ietekme uz Sabiedrības finanšu pārskatiem nākamajos periodos, ja tie tiek apstiprināti.

Finanšu pārskats ir sagatavots, balstoties uz sākotnējo izmaksu uzskaites metodi un uzņēmējdarbības turpināšanas principu.

Starptautiskie finanšu pārskatu standarti prasa *Sabiedrības Vadībai* piemērot tādus pieņēmumus un spriedumus, sagatavojot finanšu pārskatus, kas ietekmē aktīvu un saistību vērtības, kā arī pārskata datumā atklājamo informāciju, kā arī pārskata periodā atzīto ieņēmumu un izdevumu summas. Faktiskie rezultāti var atšķirties no šīm aplēsēm. Izņemot zemāk minētās, nav citu jomu, kas prasītu nozīmīgu vai sarežģītu pieņēmumu izdarīšanu, vai jomu, kur izdarītie pieņēmumi un aplēses būtu nozīmīgas finanšu pārskatu kontekstā.

Pārskata gadā nav stājušies spēkā Starptautiskie finanšu pārskatu standarti, to grozījumi un to interpretāciju grozījumi, kuru ieviešanai bija būtiska ietekme uz *Sabiedrības* darbību. Pārskata gadā ar 2022. gada 1. janvāri ir stājušies spēkā un ir apstiprināti lietošanai ES sekojoši standartu grozījumi:

- *Ienākumi pirms paredzētās pamatlīdzekļu izmantošanas, Aprūtinotie līgumi – līguma izpildes izmaksas, Atsauce uz SFPS Konceptuālo ietvaru – 16. SGS, 37. SGS un 3. SFPS šaura apjoma grozījumi un 2018. – 2020. Ikgadējie SFPS uzlabojumi – grozījumi 1. SFPS, 9. SFPS, 16. SFPS un 41. SGS* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2022. gada 1. janvārī vai vēlāk).
- *Grozījumi 16. SFPS – Nomas līgumu koncesijas kas saistītas ar Covid-19* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2021. gada 1. aprīlī vai vēlāk). Grozījumi paredz nomniekiem (bet ne iznomātājiem) iespēju izmantot atbrīvojumu no standarta prasības novērtēt, vai ar Covid-19 saistītas koncesijas ir nomas līguma modifikācija.

Ar 2023. gada 1. janvāri vai vēlāk stāsies spēkā sekojoši standartu grozījumi vai interpretācijas, kuri varētu ietekmēt *Sabiedrības* finanšu pārskatus un kuru ietekmi *Sabiedrības Vadība* pašlaik novērtē, tomēr sākotnējās aplēses liecina, ka tā nebūs būtiska:

- *17. SFPS Apdrošināšanas līgumi* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2023. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);
- *Grozījumi 1. SGS – Īstermiņa un ilgtermiņa saistību klasifikācija* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2022. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES);
- *Grozījumi 1. SGS un 2. SFPS prakses paziņojums: Grāmatvedības politiku atklāšana* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2023. gada 1. janvārī vai vēlāk). 1. SGS tika grozīts, lai pieprasītu uzņēmumiem atklāt informāciju par būtiskām grāmatvedības politikām, nevis nozīmīgas grāmatvedības politikas. Papildus tika grozīts arī SFPS 2. prakses paziņojums "Būtiskuma spriedumu pieņemšana", lai sniegtu norādījumus par to, kā piemērot būtiskuma jēdzienu grāmatvedības politikas informācijas atklāšanai.
- *Grozījumi 8. SGS: Grāmatvedības aplēšu definīcija* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2023. gada 1. janvārī vai vēlāk). Grozījumi 8. SGS precizēja, kā uzņēmumiem ir jānošķir grāmatvedības politikas izmaiņas no izmaiņām grāmatvedības aplēsēs.
- *Grozījumi 16. SFPS – Noma: Nomas saistības pārdošanas un saņemšanas atpakaļnomā darījumos* (spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2024. gada 1. janvārī vai vēlāk, nav apstiprināti lietošanai ES).

Sabiedrības Vadība ir veikusi citu standartu un interpretāciju, kas stāties spēkā, sākot ar 2023. gada 1. janvāri, ietekmes novērtējumu un nesagaida to būtisku ietekmi uz *Sabiedrības* finanšu pārskatiem.

2.2. ĀRVALSTU VALŪTAS PĀRVĒRTĒŠANA

Uzskaites un pārskatu valūta

Finanšu pārskatu posteņi tiek uzskaitīti tās ekonomiskās vides valūtā, kurā *Sabiedrība* darbojas (uzskaites valūta). Finanšu pārskatu posteņi ir uzrādīti Latvijas Republikas oficiālajā valūtā *euro* (EUR), kas ir *Sabiedrības* pārskatu valūta.

Darījumi un atlikumi ārvalstu valūtās

Visi darījumi ārvalstu valūtā tiek pārrēķināti EUR pēc darījuma dienas sākumā spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas publicētā EUR atsaucē kursa. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtā pārskata gada pēdējā dienā finanšu pārskatā tiek norādīti, tos pārrēķinot EUR saskaņā ar grāmatvedībā izmantojamo ārvalstu valūtas kursu pēc Eiropas Centrālās bankas (ECB) publicētā valūtas kursa, kas ir spēkā pārskata gada pēdējās dienas beigās. Tā kā ECB nepublicē Krievijas rubļu (RUB) kursu, izmantots vietnē www.xe.com publicētais kurss.

Valūtu kursa starpības, kas rodas no norēķiniem valūtās, tiek atzītas peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Ārvalstu valūtas kursi

ĀRVALSTU VALŪTA	EUR 31.12.2022.	EUR 31.12.2021.
USD	1.06660	1.13260
CHF	0.98470	1.03310
RUB	78.91224	85.30040

2.3. NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI

Nemateriālie ieguldījumi galvenokārt sastāv no programmatūras licencēm. Sākotnēji tos atzīst iegādes izmaksās. Nemateriālajiem ieguldījumiem ir noteikts un ierobežots lietošanas laiks. Turpmāk nemateriālie ieguldījumi tiek uzrādīti iegādes vērtībā, atskaitot uzkrāto nolietojumu un zaudējumus no vērtības samazināšanās.

Turpmākās izmaksas tiek kapitalizētas, palielinot esošā nemateriālā ieguldījuma vērtību, vai atzītas kā atsevišķs nemateriāls ieguldījums tikai tad, ja no tām *Sabiedrībai* ir sagaidāmi nākotnes ekonomiskie labumi un šīs izmaksas ir iespējams ticami noteikt. Pārējās izmaksas tiek norakstītas peļņas vai zaudējumu pārskatā to rašanās brīdī.

Nemateriālajiem ieguldījumiem nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes, lai norakstītu to iegādes vērtību lietderīgās izmantošanas perioda laikā un to iekļauj attiecīgā perioda peļņas vai zaudējumu pārskatā. Pamatā nemateriālie ieguldījumi tiek nolietoti 5 gadu laikā.

2.4. PAMATLĪDZEKĻI

Pamatlīdzekļi tiek atzīti saskaņā ar iegādes izmaksu metodi, kā aprakstīts zemāk, atskaitot uzkrāto nolietojumu un jebkuru uzkrāto vērtības samazinājumu, ja tāds ir nepieciešams.

Iegādes izmaksās iekļauj uz pamatlīdzekļa iegādi tieši attiecināmās izmaksas. Pašu izveidoto pamatlīdzekļu vērtība sastāv no materiālu cenas un tiešajām darba izmaksām, kā arī jebkurām citām izmaksām, kas tieši saistāmas ar pamatlīdzekļa nodrošināšanu darba stāvoklī tam paredzētajam mērķim, un pamatlīdzekļu nojaukšanas un aizvešanas izmaksām un vietas, kur pamatlīdzeklim jāatrodas, atjaunošanu. Tādu datorprogrammu iegādes izmaksas, kas ir cieši saistītas ar iekārtas funkcionalitāti un nevar tikt no tās atdalītas, tiek kapitalizētas kā šo iekārtu sastāvdaļa.

Sabiedrība kapitalizē pamatlīdzekļus, kuru vērtība pārsniedz 500 EUR un lietderīgās kalpošanas laiks pārsniedz vienu gadu. Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek kapitalizēti un atspoguļoti kā pamatlīdzekļi.

Ja atsevišķu pamatlīdzekļu sastāvdaļu lietderīgās kalpošanas laiki atšķiras, tie tiek uzskaitīti kā atsevišķas pamatlīdzekļu sastāvdaļas. Pamatlīdzekļu aplēstās atlikušās vērtības un lietderīgās kalpošanas laiki tiek pārskatīti un nepieciešamības gadījumā koriģēti katrā pārskata gada datumā.

Turpmākās izmaksas tiek iekļautas aktīva bilances vērtībā vai atzītas kā atsevišķs aktīvs tikai tad, kad pastāv liela varbūtība, ka ar šo posteni saistītie nākotnes saimnieciskie labumi ietilpst *Sabiedrībā* un šī posteņa izmaksas var ticami noteikt. Pārējās pamatlīdzekļu kārtējā remonta un uzturēšanas izmaksas tiek iekļautas tā perioda peļņas vai zaudējumu pārskatā, kurā tās ir radušās.

Peļņa vai zaudējumi no pamatlīdzekļu izslēgšanas tiek aprēķināti kā starpība starp pamatlīdzekļa bilances vērtību un pārdošanas rezultātā gūtajiem ieņēmumiem un iekļauti attiecīgā perioda peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Gadījumos, kad kāda pamatlīdzekļa bilances vērtība ir augstāka par tā atgūstamo vērtību, attiecīgā pamatlīdzekļa vērtība tiek norakstīta līdz tā atgūstamajai vērtībai (skat. 3. pielikumu).

Nolietojums

Pamatlīdzekļu nolietojums tiek aprēķināts pēc lineārās metodes, nolietojums tiek iekļauts peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek nolietoti īsākajā no nomas perioda vai līdzīga pamatlīdzekļa lietderīgās kalpošanas laika pēc likmēm, kas pielietotas kategorijai, kurā ietilpst ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos. Zemei nolietojums netiek aprēķināts.

Sabiedrības pamatlīdzekļiem pārskata perioda nolietojuma summa aprēķināta no katra pamatlīdzekļa atlikušās vērtības, piemērojot attiecīgajam pamatlīdzeklim noteikto kalpošanas laiku.

PAMATLĪDZEKĻI	KALPOŠANAS LAIKS
Ēkas un būves	10-130 gadi
Ilggadīgie stādījumi	40 gadi
Dzelzceļa ritošais sastāvs – vagoni tehnoloģiskām vajadzībām	22-40 gadi
Dzelzceļa ritošais sastāvs – lokomotīves, dīzeļvilcieni un tehnoloģiskās iekārtas	5-40 gadi
Sliežu ceļu mašīnas	30 gadi
Skaitļošanas iekārtas, sakaru līdzekļi, kopētāji un to aprīkojums	3-10 gadi
Pārējie pamatlīdzekļi	5-30 gadi

Nepabeigtā celtniecība

Aktīvi, kuri iegādes brīdī nav gatavi paredzētajam pielietojumam vai ir uzstādīšanas procesā, ir klasificēti kā "Nepabeigtās celtniecības objektu izmaksas". Nepabeigtās celtniecības objektu sākotnējā vērtība tiek palielināta perioda laikā par aizņēmumu izmaksām un citām tiešajām izmaksām, kas saistītas ar attiecīgo objektu līdz tā nodošanai ekspluatācijā. Attiecīgā pamatlīdzekļa sākotnējā vērtība netiek palielināta par aizņēmumu izmaksām periodos, kad netiek veikti aktīvi nepabeigtās celtniecības objekta attīstības darbi.

Brīdī, kad nepabeigtās celtniecības objekti ir gatavi savam paredzētajam pielietojumam, tie tiek pārklasificēti atbilstošā pamatlīdzekļu kategorijā un tiek uzsākta nolietojuma aprēķināšana. Nepabeigtās celtniecības objekti tiek regulāri novērtēti ar mērķi noteikt, vai tiem nav vērtības samazināšanās pazīmes.

2.5. MANTISKO UN NEMATERIĀLO AKTĪVU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS

Visiem *Sabiedrības* mantiskajiem un nemateriālajiem aktīviem ir noteikts lietderīgās izmantošanas periods (izņemot zemi un muzeja krājumus). Aktīvu, kas tiek pakļauti nolietojumam, vērtība tiek pārskatīta ikreiz, kad notikumi un apstākļi liecina par iespējamu to bilances vērtības neatgūstamību.

Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti vērtībā, kas ir starpība starp aktīva bilances vērtību un tā atgūstamo vērtību. Atgūstamā vērtība ir augstākā no attiecīgā aktīva patiesās vērtības, atskaitot pārdošanas izmaksas, un tā lietošanas vērtības. Lai noteiktu vērtības samazinājumu, aktīvi tiek sagrupēti, balstoties uz zemāko līmeni, kuram var identificēt naudas plūsmu (naudu ienesošās vienības). Zaudējumi no vērtības samazināšanās tiek atzīti peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Zaudējumi no aktīvu vērtības samazināšanās, kas atzīti iepriekšējos periodos, tiek pārskatīti katrā bilances datumā, lai noteiktu, vai nepastāv pierādījumi tam, ka zaudējumi ir samazinājušies vai vairs

nepastāv. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ, ja ir veiktas izmaiņas aplēsēs, kas izmantotas atgūstamās summas noteikšanai. Zaudējumus no vērtības samazināšanās atceļ vienīgi tādā apmērā, par cik attiecīgā aktīva bilances vērtība nepārsniedz to bilances vērtību, atskaitot nolietojumu, kura tiktu noteikta, ja zaudējumi no vērtības samazināšanās netiktu atzīti.

2.6. FINANŠU INSTRUMENTI

Finanšu instrumentu klasifikācija

Sabiedrības finanšu instrumenti sastāv no finanšu aktīviem (finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā un finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu peļņas vai zaudējumu pārskatā) un finanšu saistībām (finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā).

Parāda instrumentu klasifikācija ir atkarīga no *Sabiedrības* finanšu aktīvu vadības ieviestā biznesa modeļa, kā arī no tā, vai līgumiskās naudas plūsmas sastāv tikai no pamatsummas un procentu maksājumiem (TPPM). Ja parāda instrumentu tur, lai iekasētu naudas plūsmas, to var uzskaitīt amortizētajā iegādes vērtībā, ja tas atbilst TPPM prasībām. Finanšu aktīvi, kuru naudas plūsmas neatbilst TPPM prasībām, jāvērtē PVPZA (piemēram, atvasinātie finanšu instrumenti). Iegūtie atvasinātie instrumenti netiek atdalīti no finanšu aktīviem, bet tos iekļaujot finanšu aktīvu sastāvā, tiek izvērtētas TPPM prasības.

Pašu kapitāla instrumentus vienmēr vērtē patiesajā vērtībā. Tomēr *Vadībai* ir iespēja izdarīt neatsaucamu izvēli uzrādīt patiesās vērtības izmaiņu pārējos ienākumos, ja instrumentu netur tirdzniecības nolūkā. Ja pašu kapitāla instrumentu tur tirdzniecībai, izmaiņas patiesajā vērtībā jāuzrāda peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Atzīšana un atzīšanas pārtraukšana

Finanšu aktīvus atzīst brīdī, kad *Sabiedrība* ir kļuvusi par līgumslēdzēju pusi un izpildījusi darījuma nosacījumus, t.i. tirdzniecības datumā.

Finanšu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta, kad *Sabiedrības* līgumsaistības uz finanšu aktīvu radīto naudas plūsmu izbeidzas vai, ja *Sabiedrība* nodod finanšu aktīvu citai pusei, vai arī nododot būtiskākos aktīva riskus un no aktīva saņemamo atlīdzību. Finanšu aktīvu iegādi un pārdošanu pamatdarbības ietvaros uzskaita tirdzniecības dienā, t.i., datumā, kad *Sabiedrība* nolēmj aktīvu nopirkt vai pārdot.

Finanšu saistību atzīšana tiek pārtraukta, kad saistības pamatā esošs pienākums tiek atsaukts, atcelts vai arī tam beidzas termiņš.

Novērtēšana

Sākotnējā atzīšanas brīdī finanšu instrumentus vērtē to patiesajā vērtībā. Finanšu aktīviem un finanšu saistībām amortizētajā iegādes vērtībā sākotnējās atzīšanas brīdī patieso vērtību koriģē par darījuma izmaksām, kas ir tieši attiecināmas uz šo finanšu instrumentu.

Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar pārvērtēšanu peļņas vai zaudējumu pārskatā

Šajā kategorijā ietilpst *Sabiedrības* īpašumā esošie pašu kapitāla instrumenti, kas veido Pārējos vērtspapīrus un ieguldījumus. Šie ieguldījumi tiek uzrādīti ilgtermiņa aktīvu sastāvā, ja vien *Vadība* neplāno tos pārdot 12 mēnešu laikā no pārskata gada dienas. Šo finanšu aktīvu patieso vērtību nosaka, balstoties uz *Sabiedrības Vadības* izdarītajām aplēsēm, kuru pamatā ir šo ieguldījumu finanšu informācija. Izmaiņas patiesajā vērtībā tiek atspoguļotas peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Dividendes no ieguldījumiem tiek atzītas peļņas vai zaudējumu pārskatā brīdī, kad *Sabiedrībai* rodas likumīgas tiesības uz tām.

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ir parāda instrumenti ar fiksētu vai nosakāmu maksājumu grafiku, kuri netiek turēti tirdzniecībai un kuru nākotnes naudas plūsmas sastāv tikai no pamatsummas un procentu maksājumiem. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā ietver Pircēju, pasūtītāju parādus un citus debitorus, kā arī Radniecīgo sabiedrību parādus un Naudu un naudas ekvivalentus. Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificēti kā īstermiņa aktīvi, ja maksājuma termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tie tiek uzrādīti kā ilgtermiņa aktīvi. Īstermiņa debitoru parādi netiek diskontēti.

Finanšu aktīvi amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji tiek atzīti patiesajā vērtībā un turpmāk uzrādīti amortizētajā iegādes vērtībā, izmantojot efektīvo procentu likmju metodi, atskaitot uzkrājumus vērtības samazinājumam.

Nauda un naudas ekvivalenti

Nauda un naudas ekvivalenti sastāv no naudas kasē, norēķinu kontu atlikumiem un īstermiņa augsti likvīdiem ieguldījumiem, kurus nepieciešamības gadījumā var viegli pārvērst naudā un kas nav pakļauti būtiskam vērtību izmaiņu riskam.

Vērtības samazinājums finanšu aktīviem amortizētajā iegādes vērtībā

Vērtības samazinājums tiek atzīts atbilstoši sagaidāmo kredītzaudējumu (SKZ, *expected credit loss*) modelim. Modelim ir trīs pakāpju pieeja, kas balstās uz izmaiņām finanšu aktīva kredītkvalitatē, salīdzinot ar sākotnējo atzīšanu. *Sabiedrība* finanšu aktīva sākotnējās atzīšanas brīdī atzīst tūlītējos zaudējumus, kas ir vienādi ar 12 mēnešu SKZ, arī tad, ja finanšu aktīvi ir bez vērtības samazināšanās pazīmēm (pircēju un pasūtītāju parādiem atzīst to mūža SKZ). Notiekot būtiskam kredītriska pieaugumam, vērtības samazinājumu mēra, izmantojot aktīva mūža SKZ, nevis 12 mēnešu SKZ. Modelis iekļauj operacionālus atvieglojumus pircēju un pasūtītāju parādiem.

Sabiedrība ir piemērojusi 9. SFPS pieļautos operacionālos atvieglojumus attiecībā uz pircēju un pasūtītāju parādu vērtēšanu – pircēju un pasūtītāju parādus grupē pēc to kredītkvalitātes un kavējuma dienām, piemērojot sagaidāmo kredītzaudējumu procentu katrai attiecīgajai grupai. SKZ likmes ir aplēstas, ņemot vērā pēdējo trīs gadu maksājumu vēsturi, koriģējot šo rādītāju ar mērķi ņemt vērā informāciju par tagadni un nākotnes prognozēm.

Saistīto pušu parādi, kā arī saistītajām pusēm izsniegtie aizdevumi tiek izdalīti atsevišķā grupā, kuras SKZ rēķina, ņemot vērā ne tikai pagātnes pieredzi, bet arī to galējā īpašnieka – Latvijas Republikas – kredītreitingu un nākotnes attīstības prognozes. Aizdevumi, kas izsniegti meitas sabiedrībām, tiek uzskatīti par aktīviem ar tādu kredītrisku, kas nav būtiski palielinājies kopš sākotnējās atzīšanas brīža, līdz ar to SKZ aprēķinā iekļauj nākamo 12 mēnešu laikā sagaidāmos kredītzaudējumus.

Uzkrājums vērtības samazinājumam tiek iekļauts atsevišķā uzkrājumu kontā un zaudējumi tiek atzīti peļņas vai zaudējumu pārskatā. Ja nākamajā periodā pēc vērtības samazināšanās atzīšanas zaudējumu summa samazinās un šis samazinājums var būt objektīvi saistīts ar notikumu pēc vērtības samazināšanās atzīšanas (piemēram, uzlabojas debitora kredītreitings), tad iepriekš atzīto zaudējumu no vērtības samazināšanās apvērse tiek atzīta peļņas vai zaudējumu pārskatā.

Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā

Finanšu saistību amortizētajā iegādes vērtībā sastāvā tiek uzrādīti "Aizņēmumi no kredītiestādēm", "Citi aizņēmumi", "Parādi piegādātājiem un darbuizņēmējiem un pārējie kreditori", kā arī "Parādi radniecīgajām sabiedrībām".

Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā sākotnēji atzīst to patiesajā vērtībā. Turpmākajos periodos finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek atspoguļotas amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Finanšu saistības amortizētajā iegādes vērtībā tiek klasificētas kā īstermiņa saistības, ja maksājums termiņš ir viens gads vai mazāk. Ja maksājuma termiņš ir garāks par vienu gadu, tad tās tiek uzrādītas kā ilgtermiņa saistības.

Aizņēmumi

Sākotnēji aizņēmumi tiek atzīti patiesajā vērtībā, atskaitot ar aizņēmumu saņemšanu saistītās izmaksas. Turpmākajos periodos aizņēmumi tiek uzrādīti amortizētajā iegādes vērtībā, pielietojot efektīvo procentu likmi. Starpība starp saņemto naudas līdzekļu apjomu, atskaitot ar aizņēmumu saņemšanu saistītās izmaksas un aizņēmuma dzēšanas vērtību, tiek pakāpeniski ietverta peļņas vai zaudējumu pārskatā, izmantojot aizņēmuma efektīvo procentu likmi. Šī starpība tiek atzīta finanšu izmaksu sastāvā.

Aizņēmumi tiek klasificēti kā īstermiņa saistības, izņemot gadījumus, kad *Sabiedrībai* ir neatsaucamas tiesības atlikt saistību nokārtošanu uz vismaz 12 mēnešiem pēc bilances datuma.

Finanšu aktīvu un saistību savstarpējais ieskaits

Finanšu aktīvi un saistības tiek savstarpēji ieskaitīti un uzrādīti bilancē neto vērtībās, ja pastāv juridiskas tiesības šādu ieskaitu veikt, kā arī plānots veikt norēķinu pēc neto vērtībām vai arī nodot aktīvu un norēķināties par saistību vienlaicīgi.

2.7. KRĀJUMI

Krājumi tiek uzskaitīti zemākajā no pašizmaksas vai neto pārdošanas vērtības. Neto pārdošanas vērtību veido normālas *Sabiedrības* darbības gaitā noteiktā krājumu pārdošanas cena, atskaitot krājumu pabeigšanas un pārdošanas izmaksas. Iegādes vērtība tiek noteikta, izmantojot vidējo svērto krājumu

novērtēšanas metodi kurināmajam un degvielai un FIFO (pirmais iekšā, pirmais ārā) metodi pārējām krājumu sastāvdaļām.

Nepieciešamības gadījumā novecojušo, lēna apgrozījuma vai bojāto krājumu vērtības samazinājumam tiek izveidoti uzkrājumi vērtības samazinājumam. Krājumiem, kas nav izmantoti ilgāk par gadu, tiek veidoti uzkrājumi 100% apjomā. Uzkrājumu summa tiek iekļauta peļņas vai zaudējumu pārskatā.

2.8. AKCIJU KAPITĀLS UN MAKSĀJUMI PAR VALSTS KAPITĀLA DAĻU IZMANTOŠANU (DIVIDENDES)

Sabiedrības akciju kapitālu veido parastās vārda akcijas. Visas *Sabiedrības* akcijas ir dematerializētas akcijas. Katras akcijas nominālvērtība ir viens *euro*.

Sabiedrības akcionāram izmaksājamās dividendes jeb maksājumi par valsts kapitāla daļu izmantošanu tiek atspoguļotas kā saistības finanšu pārskatos periodā, kurā *Sabiedrības* akcionārs apstiprina dividenžu apmēru.

2.9. PĀRĒJĀS REZERVES

Pēc katra gada pārskata apstiprināšanas akcionāru sapulce lemj par pārskata gada peļņas sadali. Daļu no *Sabiedrības* peļņas pēc nodokļu nomaksas, pamatojoties uz *Sabiedrības* akcionāru sapulces lēmumu, var ieskaitīt rezerves kapitālā. Šim nolūkam pašu kapitāla sastāvā ir izveidotas "Pārējās rezerves". Pārējo rezervju izmantošana un sadalīšana ir akcionāru sapulces kompetencē.

2.10. UZKRĀTĀS NEIZMANTOTO ATVAĻINĀJUMU IZMAKSAS

Uzkrātās neizmantoto atvaļinājumu izmaksas tiek aprēķinātas katram darbiniekam, reizinot neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu uz pārskata gada beigām ar dienas vidējo darba samaksu pārskata gada pēdējos sešos mēnešos un pieskaitot darba devēja daļu par sociālās apdrošināšanas iemaksām.

2.11. UZKRĀJUMI

Uzkrājumi tiek atzīti, kad *Sabiedrībai* pagātnes notikumu rezultātā ir radušās juridiskas vai prakses radītas saistības, un ir paredzams, ka šo saistību izpildei būs nepieciešama ekonomiskos labumus ietverošu resursu aizplūšana no *Sabiedrības*, un saistību apjomu iespējams pietiekami ticami novērtēt.

Ja *Sabiedrība* paredz, ka uzkrājumu izveidošanai nepieciešamie izdevumi tiks dalēji vai pilnībā atmaksāti, šo izdevumu atmaksa tiek atzīta kā atsevišķs aktīvs tikai un vienīgi tad, kad ir praktiski skaidrs, ka šie izdevumi patiešām tiks atmaksāti. Ar jebkādu uzkrājumu saistītās izmaksas peļņas vai zaudējumu pārskatā tiek atspoguļotas, atskaitot summas, kas ir atgūtas.

2.12. UZŅĒMUMU IENĀKUMA NODOKLIS

Uzņēmumu ienākuma nodoklis tiek aprēķināts saskaņā ar tiesību aktiem, kas ir spēkā pārskata perioda beigās. Spēkā esošie tiesību akti nosaka 20 procentu nodokļa likmi no aprēķinātās ar nodokli apliekamās bāzes, kura pirms nodokļa likmes piemērošanas dalīta ar koeficientu 0,8. Uzņēmumu ienākuma nodoklis, kas aprēķināts no peļņas sadales dividendēs, tiek uzrādīts peļņas vai zaudējumu aprēķinā atsevišķi, bet pārējos gadījumos - pie pārējās saimnieciskās darbības izmaksām.

2.13. IEŅĒMUMU ATZĪŠANA

Ieņēmumi ir atlīdzība, kuru saņem pamatdarbības veikšanas rezultātā. Ieņēmumus mēra līgumā noteiktās darījuma cenas apmērā. Darījuma cena ir summa, kuru *Sabiedrība* sagaida saņemt pēc kontroles nodošanas par precēm vai pakalpojumiem, izņemot trešo pušu vārdā iekasētās summas (piemēram, pievienotās vērtības nodokli). Darījuma cena tiek samazināta par piešķirtajām atlaidēm vai cita veida labumiem, kuri tiek piešķirti pircējam. Specifiski kritēriji *Sabiedrības* ieņēmumu atzīšanai katram no ieņēmumu veidiem minēti zemāk.

Sabiedrībai nav tādu līgumu ar klientu, kuru ietvaros būtu paredzēts norēķinu periods vairāk kā viens gads, līdz ar to *Sabiedrība* neveic korekcijas, lai atspoguļotu naudas vērtības izmaiņas laika gaitā. Turklāt, norēķinos nav paredzēta mainīgā atlīdzība.

Ieņēmumi no preču pārdošanas tiek atzīti kontroles nodošanas brīdī, t.i., brīdī, kad *Sabiedrība* attiecīgo precī ir piegādājusi klientam un tas ir precī akceptējis, kā arī ir ticams, ka debitora parāds ir atgūstams.

Ieņēmumi no pakalpojumu sniegšanas tiek atzīti tajā finanšu periodā, kad pakalpojumi tika sniegti, ņemot vērā kopējo sniegtā pakalpojuma attiecību pret kopējo līgumā noteikto pakalpojumu, ja piemērojams.

***Sabiedrība* sniedz šādus pakalpojumus (kas pārsvarā tiek atzīti saskaņā ar 15. SFPS):**

- **Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pakalpojumi** - nodrošina piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai un to infrastruktūras pārvaldītājs bez diskriminācijas sniedz visiem pārvadātājiem. *Latvijas dzelzceļš* sniedz publiskās lietošanas minimālā piekļuves pakalpojuma kompleksa un piekļuves publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūrai, kas savieno dzelzceļa infrastruktūru ar apkalpes vietām, pakalpojumu (minimālais piekļuves pakalpojumu komplekss).

Sabiedrībai ir piešķirta valsts budžeta dotācija pasažieru segmenta izmaksu segšanai līdz pilnajām izmaksām un dotācija pasažieru stacijām līnijās, kur pasažieru kustība pārtraukta. Par saņemtās dotācijas apmēru (neieskaitot PVN) ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, bet ne vairāk kā saņemtā finansējuma apmērā.

- **Apkalpes vietu uzturēšanas pakalpojumi** – pasažieru staciju un pieturas punktu izmantošanas pakalpojumi. *Sabiedrība* sniedz sekojošus apkalpes vietas pakalpojumus pasažieru stacijās: biļešu pārdošanas vietu, pasažieru apziņošanas sistēmu un pasažieriem paredzēto telpu lietošana. Ieņēmumi (neieskaitot PVN) ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti, bet ne vairāk kā saņemtā finansējuma apmērā.
- **Infrastruktūras pārvaldītāja papildpakalpojumi, t.sk. apkalpes vietu pakalpojumi** - kravas vagonu šķirošanas un komplektēšanas pakalpojumi (kravas vagonu apstrāde, veicot vai neveicot vilcienu formēšanu), vagonu tehniskā apkope un apskate, tekošais atkabes remonts, vagonu glabājuma pakalpojumi u.c. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Nomas pakalpojumi** - *Sabiedrība* ēkas, būves, zemi un pārējos pamatlīdzekļus, kuri nav nepieciešami saimnieciskās darbības nodrošināšanai, pirmkārt, iznomā pārvadātājiem un citām ar dzelzceļa sistēmas darbību saistītajām uzņēmēj-sabiedrībām un iestādēm. Neizmantoto platību, kas atrodas dzelzceļa infrastruktūras objektos, iznomāšana ārējiem klientiem samazina pamatpakalpojuma pašizmaksu. Rezultātā palielinās pamatpakalpojuma konkurētspēja, kā arī paaugstinās objektu izmantošanas efektivitāte. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti. Ieņēmumi no nomas pakalpojumiem tiek atzīti saskaņā ar 16. SFPS.
- **Elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumi** - *Sabiedrība* sniedz elektroenerģijas sadales un tirdzniecības pakalpojumus fiziskajām un juridiskajām personām, t.sk. atkarīgajām sabiedrībām. Elektroenerģijas sadales (vilces apakšstaciju un kontakttīklu) izmaksas pasažieru vilcienu vilces vajadzībām ir iekļautas maksā par publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanas pārvaldījumu izmantošanu un šajā pakalpojumā neietilpst. Elektroenerģijas patērētājiem *Latvijas dzelzceļš* sniedz elektroenerģijas realizācijas pakalpojumus, pildot saistības, ko nosaka "*Elektroenerģijas tirgus likums*", likums "*Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem*" un Ministru kabineta noteikumi Nr. 50 "*Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi*". *Latvijas dzelzceļš* darbojas kā primārais pakalpojumu sniedzējs, tādējādi ieņēmumi un izmaksas tiek atzīti bruto vērtībā. Ieņēmumi tiek aprēķināti, reizinot tarifu ar patērēto kilovatstundu skaitu, un tiek atzīti periodā, kad patēriņš veikts.
- **Principāla pakalpojumi** ietver ieviešanas kopsavilkuma deklarācijas iesniegšanu, muitas procedūras – tranzīts - noformēšanu, pagaidu uzglabāšanu. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti. *Sabiedrība* principāla pakalpojumus sniedza līdz 2022. gada 31. martam. No 2022. gada 1. aprīļa principāla pakalpojumus visām precēm visos dzelzceļa iecirkņos sniedz SIA "LDZ CARGO".
- **Elektronisko sakaru pakalpojumi** – datu un elektronisko ziņojumu pārraides pakalpojumi, nomāto līniju pakalpojumi, piekļuves elektronisko sakaru tīkla infrastruktūrai pakalpojumi. Ieņēmumi tiek atzīti pēc faktiskās tīkla izmantošanas attiecīgajā pārskata periodā.
- **Informācijas tehnoloģiju pakalpojumi** - ietver pakalpojumus, kas saistīti ar kravu un pasažieru pārvaldījumu informācijas sistēmām, vilcienu kustību, kā arī biznesa atbalsta,

kontroles un vadības informācijas sistēmām. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.

- **Būvniecības pakalpojumi** – ietver pašu spēkiem veiktos būvdarbus dzelzceļa infrastruktūras objektos. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.
- **Citi pakalpojumi** – šajos pakalpojumos ietilpst vadības pakalpojumi atkarīgajām sabiedrībām, infrastruktūras pārvaldītāja specifiskie pakalpojumi un dažādi citi neliela apjoma pakalpojumi juridiskām un fiziskām personām. Ieņēmumi tiek atzīti periodā, kad pakalpojumi tiek sniegti.

Procentu ienākumi

Procentu ienākumi tiek atzīti pēc uzkrājumu metodes, pielietojot efektīvo procentu likmi (saskaņā ar 9. SFPS). Procentu ienākumi no naudas un naudas ekvivalentiem tiek klasificēti kā finanšu ienākumi.

Ienākumi no soda naudām

Ievērojot piesardzības principu, līgumsodus, t.sk. nokavējuma naudu par kavētiem norēķiniem, ieņēmumus atzīst tikai pēc to saņemšanas.

Ienākumi no dividendēm

Ienākumi no dividendēm tiek atzīti, kad rodas likumīgas tiesības uz tām.

2.14. NOMAS LĪGUMI

Klasifikācija

Līguma noslēgšanas brīdī *Sabiedrība* izvērtē, vai līgums ir noma vai ietver nomu. Līgums ir noma vai ietver nomu, ja līgums piešķir tiesības kontrolēt identificējama aktīva izmantošanu noteiktu laika periodu apmaiņā pret atlīdzību. Lai izvērtētu, vai līgums ir noma vai ietver nomu, *Sabiedrība* izvērtē, vai:

- Līgums paredz identificējamā aktīva izmantošanu – aktīvs var tikt norādīts tieši vai netieši un tam ir jābūt fiziski nošķiramam vai jāatspoguļo visu aktīva kapacitāti no fiziski nošķirama aktīva. Ja piegādātājam ir nozīmīgas tiesības aizstāt aktīvu, aktīvs nav identificējams;
- *Sabiedrībai* ir tiesības gūt visus saimnieciskos labumus no identificējamā aktīva izmantošanas visā tā lietošanas periodā;
- *Sabiedrībai* ir tiesības noteikt identificējamā aktīva izmantošanas veidu. *Sabiedrībai* ir tiesības noteikt izmantošanas veidu, kad tā var pieņemt lēmumu par to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiks izmantots. Gadījumos, kad attiecīgi lēmumi par to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiek izmantots, ir iepriekš noteikti, *Sabiedrībai* ir jāvērtē, vai tai ir tiesības darboties ar aktīvu vai norīkot darbošanos ar aktīvu noteiktā veidā, vai *Sabiedrība* ir paredzējusi aktīva lietošanu tādā veidā, kas iepriekš nosaka to, kā un kādā nolūkā aktīvs tiks izmantots.

Līguma, kas ietver nomas sastāvdaļu vai vairākas nomas sastāvdaļas, sākotnējā novērtēšanā vai atkārtotas novērtēšanas gadījumā *Sabiedrība* attiecina uz katru nomas sastāvdaļu to relatīvo atsevišķo cenu.

Nomnieks

Noma tiek atzīta kā tiesības izmantot aktīvu un tam atbilstošās nomas saistības datumā, kad nomātais aktīvs ir pieejams *Sabiedrībai* lietošanā. Tiesību izmantot aktīvu izmaksas veido:

- nomas saistību sākotnējā novērtējuma summas;
- jebkuri nomas maksājumi, kas izdarīti sākuma datumā vai pirms tā, atskaitot saņemtos nomas veicināšanas maksājumus;
- jebkuras sākotnējās tiešās izmaksas.

Tiesības izmantot aktīvu tiek amortizētas pēc lineārās metodes no sākuma datuma līdz pamatā esošā aktīva lietderīgās lietošanas laika beigām. Nolietojums tiek rēķināts pēc lineārās metodes no nomas sākuma datuma līdz nomas termiņa beigām, ja vien nav plānots aktīvu izpirkt. Tiesības izmantot aktīvu periodiski tiek samazinātas par zaudējumiem no vērtības samazināšanās, ja tādi ir, un koriģētas, ņemot vērā nomas saistību pārvērtēšanu.

Aktīvi un saistības, kas izriet no nomas, to sākotnējās piemērošanas datumā tiek novērtēti atlikušo nomas maksājumu pašreizējā vērtībā, kas diskontēta, izmantojot *Sabiedrības* salīdzināmo procentu likmi. Nomā saistībās iekļauj šādu nomas maksājumu patreizējo vērtību:

- fiksēti nomas maksājumi (ieskaitot pēc būtības fiksētos nomas maksājumus), atskaitot nomas veicināšanas maksājumus;
- mainīgie nomas maksājumi, kas ir atkarīgi no indeksa vai likmes;
- maksājumi, kas jāveic nomniekam saskaņā ar atlikušās vērtības garantijām;
- pirkšanas iespējas izmantošanas cena, ja ir pietiekams pamats uzskatīt, ka nomnieks izmantos šo iespēju, un
- soda naudas maksājumi par nomas izbeigšanu, ja nomas termiņš atspoguļo to, ka nomnieks izmanto iespēju izbeigt nomu.

Nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, ja mainās nākotnes nomas maksājumi, jo ir mainījies indekss vai likme, ko lieto šo maksājumu noteikšanai, ja mainās *Sabiedrības* aplēse par paredzamo maksājumu apmēru, vai, ja *Sabiedrība* maina savu izvērtējumu par pirkšanas iespējas izmantošanu, nomas termiņa pagarināšanu vai izbeigšanu. Kad nomas saistības tiek atkārtoti novērtētas, attiecīga korekcija tiek veikta lietošanas tiesību aktīva uzskaites vērtībā vai atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā, ja lietošanas tiesību aktīva uzskaites vērtība samazinās līdz nullei.

Katrs nomas maksājums tiek sadalīts starp nomas saistībām un procentu izdevumiem par nomas saistībām. Nomas saistību procentu izdevumi tiek atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā nomas periodā, lai veidotu konstantu periodisku procentu likmi atlikušajai nomas saistībai katrā periodā.

Īstermiņa noma un noma, kuras pamatā esošais aktīvs ir ar zemu vērtību

Nomas maksājumi, kas saistīti ar īstermiņa nomu vai nomu, kuras pamatā esošais aktīvs ir ar zemu vērtību, tiek atzīti kā izdevumi pēc lineārās metodes peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Īstermiņa noma ir noma, kuras nomas termiņš sākuma datumā ir 12 mēneši vai mazāk.

Iznomātāja uzskaitē

Nomas darījumus, kuri pēc savas būtības nodod nomas ņēmējam visu risku un atlīdzību, kas raksturīgi īpašumtiesībām uz aktīvu objektu, klasificē kā finanšu nomas darījumus. Nomas darījumi, kurā iznomātājs patur nozīmīgu daļu no īpašumtiesībām raksturīgā riska un atlīdzības, tiek klasificēti kā operatīvā noma.

Aktīvi, kas tiek iznomāti operatīvajā nomā, tiek uzrādīti pamatlīdzekļu sastāvā iegādes vērtībā, atskaitot nolietojumu. Nolietojums tiek aprēķināts pēc lineārās metodes. Nomas ieņēmumi no operatīvās nomas un no klientiem saņemtās priekšapmaksas tiek iekļauti atbilstošā nomas perioda peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Apakšnomas darījumu uzskaitē (*Sabiedrība* ir iznomātājs)

Gadījumā, ja saskaņā ar līgumu *Sabiedrība* ir iznomātājs, bet daļa no nomas objektiem tiek nodota tālāk nomā, veidojas apakšnomas darījums. Katrs apakšnomas darījums tiek izvērtēts pēc tā atbilstības finanšu vai operatīvās nomas definīcijai, izvērtējumu veicot attiecībā uz tiesībām lietot aktīvu. Uzskaitē tiek veikta atbilstoši noteiktajam apakšnomas veidam – *Sabiedrība* ir iznomātājs uz operatīvās nomas nosacījumiem vai *Sabiedrība* ir iznomātājs uz finanšu nomas nosacījumiem. Gadījumā, ja apakšnoma ir finanšu noma, tā tiek uzskaitīta atsevišķi kā nomas debitors. Neto ieskaits ar saistību netiek veikts.

Apakšnomas darījumu uzskaitē:

- *Sabiedrība* kā starpposma iznomātājs samazina “tiesības lietot aktīvu”, veidojot “finanšu nomas debitora parādu” par šo daļu, neatzīstot nomas ieņēmumus no apakšnomas, bet aprēķina procentu ieņēmumus no “finanšu nomas debitora parāda”;
- Apakšnomas termiņa laikā *Sabiedrība* kā starpposma iznomātājs atzīst nolietojuma izmaksas “tiesībām lietot aktīvu” tiktāl, cik attiecas uz to “tiesību lietot aktīvu” daļu, kas nav nodota apakšnomā, bet atzīst procentu izmaksas par nomas saistībām pilnā apmērā.

2.15. VALSTS LĪDZFINANSĒJUMS UN ES LĪDZEKĻI

Valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek atzīti to patiesajā vērtībā brīdī, kad ir pietiekama pārlicība par to saņemšanu un var ticami apgalvot, ka *Sabiedrība* būs spējīga pildīt visus ar šo līdzekļu saņemšanu saistītos noteikumus.

Uz aktīviem (pamatlīdzekļiem) attiecināmais valsts līdzfinansējums un ES līdzekļi tiek uzrādīti bilances postenī “Nākamo periodu ieņēmumi” un periodiski atzīti peļņas vai zaudējumu pārskatā proporcionāli attiecīgo aktīvu (pamatlīdzekļu) nolietojumam to lietderīgās izmantošanas laikā.

Ņemot vērā Daudzgaļu līguma nosacījumus, *Sabiedrība* ir uzrādījusi Apvienoto ienākumu pārskatā kolonnu "2022. gada rezultāts pirms finanšu līdzsvara maksājumiem" un "2021. gada rezultāts pirms finanšu līdzsvara maksājumiem". Lai arī šādu rādītāja uzrādīšanu neparedz SFPS, ne-SFPS rādītājs uzrādīts finanšu pārskatā, lai nodrošinātu lasītājiem skaidru priekšstatu par *Sabiedrības* finansiālo stāvokli bez finanšu līdzsvara maksājumu saņemšanas.

2.16. SAISTĪTĀS PUSES

Par saistītajām pusēm tiek uzskatīti valsts, *Sabiedrības* meitas sabiedrības, *Sabiedrības* Padomes un Valdes locekļi, viņu tuvi ģimenes locekļi un sabiedrības, kurās minētajām personām ir kontrole vai būtiska ietekme.

2.17. NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA

Finanšu pārskatā tiek atspoguļoti tādi notikumi pēc pārskata gada beigām, kas sniedz papildu informāciju par *Sabiedrības* finansiālo stāvokli bilances sagatavošanas datumā (koriģējošie notikumi). Ja notikumi pēc pārskata gada beigām nav koriģējoši, tie tiek atspoguļoti finanšu pārskata pielikumos tikai tad, ja tie ir būtiski.

2.18. DARBINIEKU LABUMI

Sociālās apdrošināšanas un pensiju plāna iemaksas

Sabiedrība veic sociālās apdrošināšanas maksājumus valsts pensiju apdrošināšanai valsts fondēto pensiju shēmā saskaņā ar Latvijas tiesību aktiem. Valsts fondēto pensiju shēma ir fiksētu iemaksu pensiju plāns, saskaņā ar kuru *Sabiedrībai* jāveic likumā noteikta apjoma maksājumi. *Sabiedrībai* nerodas papildu juridiskas vai prakses radītas saistības veikt papildu maksājumus, ja valsts fondēto pensiju shēma nevar nokārtot savas saistības pret darbiniekiem. Sociālās apdrošināšanas iemaksas tiek atzītas kā izmaksas, izmantojot uzkrājumu principu, un ir iekļautas darbinieku izmaksās. Saskaņā ar Ministru kabineta 17.12.2020. noteikumiem Nr. 786 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem" 2022. un 2021. gadā 70,14% valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām tiek iemaksātas, lai finansētu valsts noteikto iemaksu pensiju sistēmu.

2.19. IEGULDĪJUMI MEITAS SABIEDRĪBU KAPITĀLOS

Ieguldījumi meitas sabiedrību kapitālos tiek uzskaitīti to iegādes vērtībā, no kuras atskaitīti zaudējumi no vērtības samazināšanās.

Sabiedrība atzīst ienākumus tikai tad, ja tā no savas meitas sabiedrības saņem pēc iegādes datuma radušās peļņas daļu. Saņemtās summas, kas pārsniedz šo peļņu, uzskata par ieguldījuma atgūšanu un grāmato kā ieguldījuma iegādes vērtības samazinājumu.

Ja pastāv objektīvi pierādījumi tam, ka ieguldījuma meitas sabiedrībās bilances vērtība ir samazinājusies, tad zaudējumus no vērtības samazināšanās aprēķina kā starpību starp ieguldījuma bilances vērtību un tā atgūstamo vērtību. Zaudējumi no ieguldījuma vērtības samazināšanās var tikt apvērsti, ja pēc tam, kad pēdējo reizi tika atzīti zaudējumi no vērtības samazināšanās, ir mainījušās aplēses, kas tika izmantotas vērtības samazinājuma noteikšanai.

2.20. SALĪDZINOŠIE RĀDĪTĀJI UN IZŠĶIROŠĀS IETEKMES IZBEIGŠANAS UZSKAITE

Atbilstoši 2022. gada 12. janvāra Ministru kabineta rīkojumam Nr. 13 "Par valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" izšķirošās ietekmes un līdzdalības izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "LDZ infrastruktūra" un valsts akciju sabiedrības "Latvijas dzelzceļš" netiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"" un sabiedrības ar ierobežotu atbildību "LDZ ritošā sastāva serviss" līdzdalības un tiešas izšķirošās ietekmes izbeigšanu sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Rīgas Vagonbūves Uzņēmums "Baltija"", 2022. gadā uzsākts SIA "LDZ infrastruktūra" likvidācijas process.

2022. gada decembra sākumā saskaņā ar mantas sadales plānu visa SIA "LDZ infrastruktūra" piederošā manta ir nodota sabiedrības vienīgajam dalībniekam *Latvijas dzelzceļš*. 2022. gada

31. decembrī ieraksts Komercreģistrā par sabiedrības likvidāciju vēl nav veikts, jo norisinās nodotās mantas īpašnieka maiņa valsts reģistros.

Izšķirošās ietekmes izbeigšanas rezultātā *Sabiedrības* bilances rādītāji pārskata gada beigās nav tieši salīdzināmi ar 2021. gada 31. decembra rādītājiem, jo pārskata gada beigās tie atspoguļo no likvidējamās meitas sabiedrības saņemtos aktīvus.

3. BŪTISKI PIEŅĒMUMI UN SPRIEDUMI

Lai sagatavotu finanšu pārskatus saskaņā ar SFPS, nepieciešams izdarīt būtiskus pieņēmumus. Tāpat, sagatavojot pārskatus, *Vadībai* ir nepieciešams izdarīt pieņēmumus un spriedumus, piemērojot *Sabiedrības* izvēlēto uzskaites politiku.

Finanšu pārskatu sagatavošana, izmantojot SFPS, prasa izmantot aplēses un pieņēmumus, kas ietekmē finanšu pārskatos uzrādīto aktīvu un saistību vērtības un pielikumos sniegto informāciju finanšu pārskatu datumā, kā arī pārskata periodā atzītos ieņēmumus un izdevumus. Faktiskie rezultāti var atšķirties no šīm aplēsēm. Jomas, kuras vairāk var ietekmēt pieņēmumi, ir *Vadības* pieņēmumi un aprēķini, nosakot aktīvu atgūstamo vērtību un uzkrājumu lielumu, kā aprakstīts zemāk.

Pamatlīdzekļu lietderīgās kalpošanas periods

Katrā pārskata perioda beigu datumā *Sabiedrība* izvērtē tās pamatlīdzekļu atlikušo lietderīgās kalpošanas periodu. Balstoties uz pēdējiem *Sabiedrības* Finanšu direkcijas veiktiem novērtējumiem, esošais lietderīgās kalpošanas laiks ir atbilstošs *Sabiedrības* pamatlīdzekļu faktiskās izmantošanas laikam.

Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums

Pamatlīdzekļu vērtības samazinājums atzīts saimnieciskajā darbībā neizmantotiem pamatlīdzekļiem, kā arī tādiem aktīviem, kuriem nākotnes sagaidāmie saimnieciskie labumi ir būtiski zemāki nekā to bilances vērtība. Nozīmīgākā vērtības samazinājuma summa atzīta attiecībā uz ēkām, būvēm un sliežu ceļiem, pamatojoties uz nākotnes naudas plūsmām no šo pamatlīdzekļu izmantošanas pakalpojumu sniegšanā. Nākotnes paredzamās naudas plūsmas noteiktas, balstoties uz 2022. gada faktiskajiem rādītājiem un 2023. gada budžetu, ekstrapolējot tos uz nākošajiem 10 gadiem. 10 gadu aprēķina periods ņemts infrastruktūras pārvadātāja aktīvu specifikas dēļ – tie ir ilgtermiņa aktīvi, kuri atdevi sniedz ilgstošā laika periodā. 2022. gadā ir veikts atkārtots aprēķins, izdarot analogus pieņēmumus, kuru rezultātā iepriekš atzītais vērtības samazinājums nav mainījies.

Diskontējot nākotnes plānotās naudas plūsmas, piemērota 5,35% vidēji svērtā kapitāla cena (WACC), kas noteikta kā infrastruktūras pārvaldītājam atbilstoša vidēji svērtā kapitāla cena. WACC ir būtiskākais rādītājs, kas ietekmē vērtības samazinājuma aplēsi. WACC sasniedzot 6,35% (pieaugot par 1%), vērtības samazinājums palielinātos par 41 miljonu EUR. Savukārt pie WACC 4,35% (samazinājuma par 1%), vērtības samazinājums nebūtu atzīstams.

Finanšu līdzsvara maksājums

Sabiedrības galvenais uzdevums ir nodrošināt valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldīšanu un drošus, augstas kvalitātes un efektīvus dzelzceļa un loģistikas pakalpojumus Latvijas valsts un tautsaimniecības interesēs. Šī uzdevuma nodrošināšanai ir noslēgts Daudzgaļu līgums ar Satiksmes ministriju, kurā ir paredzēta kārtība finanšu līdzsvara nodrošināšanai. Esošais līgums bija noslēgts līdz 2022. gada 31. decembrim, pašlaik noris darbs pie jauna līguma noslēgšanas turpmākajiem periodiem.

Rīgā, datums skatāms laika zīmogā

Valdes priekšsēdētājs

R.Pļavnieks

Valdes locekle

V.Balode-Andrūsa

Gada pārskatu sagatavoja VAS "Latvijas dzelzceļš" Finanšu direkcija:
Finanšu direktors

R.Razums

Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu